2020 йил 25 январдан чиқа бошлаган

Миллий тикланишдан — миллий юксалиш сари

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 19 (1618), 2026 йил 29 январь, пайшанба

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news yuz.uz_news

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ РАСМИЙ ТАШРИФ БИЛАН ТУРКИЯДА БЎЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоғаннинг таклифига биноан 29 январь куни расмий ташриф билан ушбу мамлакатда бўлади.

Ташриф дастурига мувофиқ, Анқара шаҳрида икки давлат раҳбарлари раислигида Стратегик ҳамкорлик кенгашининг тўртинчи йиғилишини ўтказиш режалаштирилган.

Музокараларда Ўзбекистон — Туркия кенг қамровли стратегик шериклик муносабатларини янада кенгайтириш масалалари диққат марказида бўлади.

Сиёсий мулоқотни ривожлантириш, товар айирбошлашни ошириш, устувор иқтисодий тармоқларда кооперация лойиҳаларини илгари суриш ҳамда транспорт жиҳатидан ўзаро боғлиқликни мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилади.

Шунингдек, фаол маданий ва гуманитар алмашинувларни давом эттириш масалалари ҳам кўриб чиқилади. Халқаро ва минтақавий кун тартибининг долзарб жиҳатлари юзасидан фикр алмашилади.

Олий даражадаги музокаралар якунида салмоқли ҳужжатлар тўпламини имзолаш кўзда тутилган.

Бундан ташқари, икки мамлакат етакчилари қатор қўшма тадбирларда иштирок этадилар.

ЎзА

ЎЗБЕКИСТОН — ТУРКИЯ:

ВАҚТ СИНОВИДАН ЎТГАН ДЎСТЛИК ВА ҲАМЖИҲАТЛИК

29 январь куни Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев расмий ташриф билан Туркияга боради. Ташриф доирасида Анқара шаҳрида Стратегик ҳамкорлик кенгашининг тўртинчи йиғилишини ўтказиш режалаштирилган.

Бўлажак ташриф сўнгги йилларда нафақат сиёсий мулоқотда, балки оғир синовли дамларда ҳам ўзининг мустаҳкамлигини тасдиқлаган Ўзбекистон — Туркия муносабатларининг юксак даражасини акс эттиради. 2023 йил февраль ойида Туркиянинг Хатай ва Газиантеп вилоятларида содир бўлган вайронкор зилзилада Ўзбекистон биринчилардан бўлиб қардош халққа ёрдам қўлини чўзган эди.

Ўтган йиллар давомида ушбу ҳудудлар кенг кўламли тикланиш босқичини босиб ўтди ва Ўзбекистон Президентининг ташрифи инфратузилма ва ижтимоий ҳаётни қайта тиклаш бўйича саъй-ҳаракатларга алоҳида рамзий маъно беради, қардошлик, стратегик шериклик ва ўзаро қўллаб-қувватлаш тамойилларига асосланган Ўзбекистон — Туркия муносабатларининг чуқурлигини кўрсатади.

Давоми 2-бетда

Янги Ўзбекистон руҳи

ДУНЁ ЭЪТИБОРИ ВА ЭЪТИРОФИДАГИ МАСКАН

Бундан роппа-роса бир йил муқаддам — 2025 йил 29 январь куни Президентимиз Ўзбекистондаги ислом цивилизацияси марказига ташриф буюриб, 2000 дан ортиқ маҳаллий ва хорижлик олимлар томонидан ишлаб чиқилган илмий-инновацион лойиҳалардан марказ экспозицияларида фойдаланиш юзасидан қатор тавсия ва топшириқлар берган эди.

Бу чин маънода тарихий ташриф бўлди. Ўтган бир йил давомида марказ биноси тўла қуриб битказилди. Марказ фаолиятини такомиллаштириш, контентини бойитиш ишларига 40 дан ортиқ мамлакатдан мутахассислар, дизайнерлар сафарбар этилди.

Давлатимиз раҳбари 2025 йилнинг сентябрь ойида БМТнинг юксак минбаридан Ўзбекистондаги ислом цивилизацияси маркази қуриб битказилгани, тез орада фойдаланишга топширилиши ҳақида маълумот берди. Таъкидлаш жоизки, ўтган давр ичида ички контент янада бойитилди. Марказ жаҳон аҳлининг эътиборидаги бетакрор масканга айланди. Бугун дунёнинг турли нуқталаридан келган олий мартабали меҳмонлар, давлатлар ва халқаро ташкилотлар раҳбарлари марказ фаолияти, цивилизациялар, шахслар ва кашфиётларга оид илмий лойиҳалар билан яқиндан танишяпти, бу ҳақиқатни баралла эътироф этяпти.

Давоми 3-бетда

Президент ташрифидан сўнг

ЯРАТУВЧАНЛИК ЗАВҚИ

ЁХУД ОБОД МАНЗИЛЛАР ҲАҚИДА

Осори атиқаларга бой диёримиз сайёҳлик салоҳияти ва имкониятлари борасида дунёда муносиб ўрнига эга. Самарқанд, Бухоро, Хива, Шаҳрисабз, Тошкент каби қадимий шаҳарларимизни кўриш, бетакрор меъморий обидалар, табаррук қадамжоларни зиёрат қилиш, азалий анъана ва қадриятларимиз билан танишиш истагидаги сайёҳлар сафи йилдан йилга ортиб бормоқда. Биргина 2025 йилда сайёҳлар сони 11 миллиондан ошиб, визасиз тартиб жорий этилган давлатлар 94 тага етгани фикримизнинг яққол далили. Тинчлик ва осойишталик, очиқ, хавфсиз ва қулай муҳит юртимизнинг халқаро имижини юксалтиришда муҳим омил бўлаётир.

Тошкент нафақат давлат бошқарув маркази, балки тараққиётга етаклаётган иқтисодий локомотивдир. Пойтахтимиздаги бунёдкорлик ишлари, иқтисодий кўрсаткичлар, ижтимоий ўзгаришлар ва инфратузилмадаги янгиланишлар шундай дейишимизга асос бўла олади. Ўтган ҳафтада давлатимиз раҳбари Олмазор тумани Хастимом маҳалласи Зарқайнар кўчасида ташкил этилган туризм ва хизмат кўрсатиш объектлари фаолияти билан танишди.

Эски шаҳарнинг тарихга уйғун замонавий кўчаси

Туризм кам маблағ билан кўп иш ўрни яратадиган, аҳоли даромади ва ҳудудлар қиёфасини яхшилайдиган соҳа. Тошкент шаҳрида бу борада имкониятлар кўп. Жумладан, Олмазор туманида ушбу салоҳиятни тўлиқ ишга тушириш мақсадида 447 гектар ҳудудни қамраб олган лойиҳа амалга оширилмоқда. Унга кўра, 15 маҳаллани ўзаро боғловчи 6 та кўчада туризм ва хизмат кўрсатиш объектлари барпо этилади.

Давоми 2-бетда

Бандлик

КАМБАҒАЛЛИКДАН ЧИҚАРИШ

БУ ШУНЧАКИ МОДДИЙ ЁРДАМ ЭМАС, БАЛКИ ДОИМИЙ ДАРОМАДГА ЙЎНАЛТИРИШ ҲАРАКАТИ

Инсонмиз, баъзан тўрт мучамиз соғ, ишимиз ва доимий даромадимиз бўла туриб, нолишга баҳона, сабаб топамиз. Ойлик маошимиз бир оз кечикса, ишимиз одатдагидан кўпайиб, чарчаб қолсак ҳам дарров ўзимизни қийналган ҳис қиламиз. "Демак, ишимиз бор экан, чарчаяпмиз, шукр", дейишни унутиб қўямиз. Ваҳоланки, атрофимизда иш излаб юрганлар, меҳнат қилишга иштиёқи бўла туриб, имконияти чекланганлар қанча.

Ҳар гал мақола ёзиш учун шаҳардан ташқарига чиқиб, ижтимоий ҳимояга муҳтож ёки ишлашга имконияти чекланган одамлар билан суҳбатлашганимда шукр қилиб яшаш қийматини янада яхшироқ ҳис қиламан. Буни менга ўша одамларнинг ҳаётидан розилик ҳисси, уларга берилаётган ёрдамлардан миннатдорлик ва яхшироқ яшашга бўлган интилиши англатади.

Ҳар қандай жамиятда камбағал қатлам мавжуд. Уларнинг баъзилари ҳаётий синовлар сабаб шу ҳолга тушган бўлса, бошқалари ногиронлиги туфайли кўпроқ даромад топиш имкониятидан маҳрум. Аммо улар ҳам шу жамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси, мамлакат фуқаролари. Доим таъкидлаб келинган бу жумланинг амалдаги ифодаси эса юртимизда кейинги ўн йилда ўз исботини топмоқда. Яъни ҳар бир фуқарога берилаётган эътибордан оғир аҳволга тушиб қолган, ногиронлиги бўлган шахслар ҳам четда қолмаяпти. Гап фақат уларга берилаётган ижтимоий кўмак, бир марталик ёрдамлар эмас, балки уларни жамиятга қўшиш, бошқа фуқаролар каби тенг шароитларда яшаши учун барча имкониятлар ишга солинаётгани ҳақида боряпти. Қизиқишларидан келиб чиқиб, ўқишга, ишга йўналтириляпти, бандлиги таъминланяпти. Бу давлатимиз ўз олдига қўйган асосий вазифа — камбағалликка бутунлай барҳам бериш ҳаракатларининг бир қисмидир.

Давоми 4-бетда

Юксалиш палласи

АЛПЛИК ҚУВВАТИЮ МУЗАФФАР ТИЙНАТ

КАТТА ЎЗАНГА ҚЎШИЛАЁТГАН ФУТБОЛИМИЗНИНГ ТУРКИЙ ҚИЁФАСИ

6

Ўзбекистон ва Туркия ўртасидаги иқтисодий шериклик барқарор ўсиш ва диверсификацияни намойиш этмоқда. Туркия Ўзбекистоннинг энг йирик савдо-иқтисодий ҳамкорларидан биридир.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

2026 йил 29 январь, 19-сон

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news yuz.uz_news

ЎЗБЕКИСТОН – ТУРКИЯ: ВАҚТ СИНОВИДАН ЎТГАН ДЎСТЛИК ВА ҲАМЖИҲАТЛИК

Бошланиши 1-бетда

2023 йил февраль ойида Туркия замонавий тарихидаги энг оғир фожиалардан бирига дуч келди. Мамлакатнинг Жанубишарқий ҳудудларига таъсир кўрсатган кучли зилзилада кўплаб инсонлар қурбон бўлди, турар жой мавзелари, ижтимоий инфратузилма объектлари ва саноат зоналари вайронага айланди.

Хатай ва Газиантеп вилоятлари табиий офат марказида бўлган. Минглаб оилалар бошпанасидан айрилди, ўн минглаб одамлар ўз уйларини ташлаб кетишга мажбур бўлди. Халқаро ҳамжамият фожиага муносабат билдирди. Ўзбекистон ҳам биринчилардан бўлиб амалий ёрдам кўрсатди.

Ўзбекистон ушбу мураккаб паллада туркий дунё учун қардош мамлакат ва Туркиянинг ишончли стратегик шериги сифатида майдонга чиқди. Қисқа вақт ичида жабрланган ҳудудларга Ўзбекистон фавқулодда вазиятлар вазирлигининг замонавий қутқарув техникалари билан жиҳозланган махсус бўлинмалари юборилди. Ўзбекистонлик қутқарувчилар ва тиббиёт бригадалари қидирув-қутқарув операцияларида, жабрланганларга биринчи тиббий ёрдам кўрсатишда, гуманитар миссияларда иштирок этди.

Дори-дармон, озиқ-овқат, зарур нарсалар ва бошқа инсонпарварлик юклари етказилди. Ўзбекистон ташқи ишлар вазири Бахтиёр Саидов Хатай ва Газиантепга ташриф буюриб, турк халқига қўллаб-қувватлаш ва ҳамжиҳатлик сўзларини билдирди, туркиялик ҳамкасблари билан ёрдам кўрсатиш бўйича кейинги қадамларни муҳокама қилди.

Ўзбекистоннинг зарар кўрган ҳудудларни тиклаш бўйича узоқ муддатли саъй-ҳаракатлардаги иштироки алоҳида аҳамиятга эга бўлди. Хусусан, Хатай вилоятининг Арсуз туманида Ўзбекистон ҳукумати кўмагида зилзила оқибатида уй-жойидан айрилган фуқаролар учун мўлжалланган турар жой мажмуаси бепул қуриб битказилди. Ушбу лойиҳа бир марталик ёрдамдан ташқари амалий ҳамжиҳатлик ва инсонпарварлик масъулиятининг яққол рамзига айланди.

Ўзбекистоннинг бундай позицияси Туркия билан ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш бўйича кўп йиллик йўлимизнинг мантиқий давомидир. Икки давлат ўртасида дипломатик муносабатлар 1992 йил 4 мартда

ўрнатилган бўлиб, Туркия Ўзбекистон мустақиллигини биринчилардан бўлиб тан олган. Ўшандан буён Ўзбекистон — Туркия муносабатлари сиёсий, иқтисодий, гуманитар ва маданий соҳаларни қамраб олган ҳолда изчил ривожланиб бормоқда.

2017 йил октябрь ойида Анқара шаҳрида Ўзбекистон ва Туркия ўртасидаги ҳамкорликни стратегик шериклик даражасига олиб чиқувчи Қўшма баёнот имзоланган икки томонлама мулоқотни ривожлантиришда муҳим босқич бўлди. 2018 йил май ойида Тошкентда яна бир Қўшма баёнот имзоланиб, унинг асосида икки мамлакат Президентлари раислигида Ўзбекистон — Туркия стратегик ҳамкорлик кенгаши тузилди. Ушбу механизм асосий йўналишлар бўйича ўзаро ҳамкорликни мувофиқлаштириш учун муҳим институционал платформага айланди. Кенгашнинг биринчи йиғилиши 2020 йил февраль ойида Анқара шаҳрида, иккинчиси 2022 йил март ойида Тошкент шаҳрида бўлиб ўтди, унинг якунлари бўйича муносабатлар кенг қамровли стратегик шериклик даражасига кўтарилди. Кенгашнинг учинчи йиғилиши 2024 йил июнь ойида Анқара шаҳрида бўлиб ўтди ҳамда сиёсий мулоқотнинг барқарорлиги ва динамикасини тасдиқлади.

Кейинги йилларда Ўзбекистон Президенти беш марта Туркияга ташриф буюрди, Туркия Президенти эса бир неча бор Ўзбекистонга келди, бу олий даражадаги мулоқотлар юқори суръатда ўтаётганидан далолат беради.

Ўзбекистон ва Туркия сиёсий мулоқотни кенгайтириш, иқтисодий интеграция, транспорт боғлиқлигини ривожлантириш ва умумий туркий маданий меросни асраб-авайлаш тарафдори бўлган Туркий давлатлар ташкилоти доирасидаги ҳамкорлик икки томонлама муносабатларда алоҳида ўрин тутади. Шу маънода, парламентлараро алоқалар, жумладан, парламентлараро дўстлик гуруҳлари фаолияти, қонун чиқарувчи органлар раҳбарлари ўртасидаги мунтазам мулоқотлар ҳам фаол ривожланмоқда.

Шу билан бирга, ташқи ишлар вазирликлари ўртасидаги ҳамкорлик фаоллашди. Сиёсий маслаҳатлашувларнинг 13 раунди ўтказилди, уларнинг охиргиси 2025 йил июнь ойида Анқарада бўлиб ўтди. Ўзбекистон томони Туркиядаги йирик халқаро дипломатик тадбирларда, жумладан, минтақавий ва глобал кун тартибини муҳокама қилиш учун муҳим майдонга айланган Анадолу дипломатик форумида мунтазам иштирок этиб келмоқда.

Ўзбекистон ва Туркия ўртасидаги иқтисодий шериклик барқарор ўсиш ва диверсификацияни намойиш этмоқда. Туркия Ўзбекистоннинг энг йирик савдо-иқтисодий ҳамкорларидан биридир. 2023 йилда Имтиёзли савдо тўғрисидаги битим имзоланиб, икки мамлакат бизнеси учун қўшимча имкониятлар очилди. 2025 йил якунлари бўйича ўзаро савдо ҳажми қарийб 3 миллиард долларни ташкил этди. Инвестиция соҳасидаги ҳамкорлик кенгайиб бормоқда. Шу билан бирга, саноат, қурилиш, энергетика, тўқимачилик ва инфратузилма лойиҳаларига катта миқдорда инвестициялар йўналтирилмоқда. Транспорт йўлаклари фаол ривожланмоқда, темир йўл, автомобиль ва авиақатновлар кўпаймоқда, мамлакатлар ўртасидаги мунтазам авиақатновлар ҳафтасига қарийб 100 тага етди.

Тарихий илдизлар, тил, анъана ва маънавий мерос муштараклигига асосланган маданий-гуманитар ҳамкорлик ҳам муҳим аҳамиятга эга. Туркияда ўзбек адабиёти ва маданиятининг буюк намояндалари меросига катта ҳурмат билан қаралади. Анқарада Алишер Навоий ҳайкалининг очилиши, Абу Райҳон Беруний, Маҳмудхўжа Беҳбудий ва бошқа улуғ мутафаккирларга бағишланган халқаро илмий анжуманларнинг ўтказилиши ана шу эҳтиромнинг ёрқин ифодаси бўлди. Таълим форумлари, ректорлар учрашувлари, маданият фестивallари, фан ва санъат соҳасида қўшма лойиҳалар мунтазам ўтказиб келинмоқда.

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Анқарага бўлажак ташрифи Ўзбекистон — Туркия кенг қамровли стратегик шериклик муносабатларини чуқурлаштиришнинг давоми, шунингдек, жабр кўрган минтақалар билан бирдамликнинг мантиқий ишорасидир. У икки қардош халқнинг оғир дамларда бир-бирини қўллаб-қувватлашга, туркий дунёнинг ўзаро ишончи, ҳурмати ва муштарак қадриятларига асосланган келажагини биргаликда қуришга тайёрлигини намоён этади.

“Дунё” АА

Президент ташрифидан сўнг

Бошланиши 1-бетда

Мазкур лойиҳанинг бир қисми — Зарқайнар кўчасида бажарилган бунёдкорлик ишлари маҳалла руҳини ўзида мужассам этиб, сокин ва файзли гўшага айлантирган. Республикамиз бюджетидан ажратилган 150 миллиард сўм ҳисобига бу ердаги 576 та хонадон миллий кўринишда таъмирланиб, маҳалла тарихий муҳитига уйғун қиёфа касб этди. Асрлар давомида шаклланган миллий меъморлик анъаналари ва ҳунармандлик руҳи бугун маҳаллага янгича кўрк ва мазмун бағишламоқда. Лойсувоқ уйлар, нақшинкор дарвозалар, баланд айвонлар, ёғоч устунларга ўйиб ишланган нозик нақшлар табиий муҳитга ўзига хос файз беряпти. Ҳунармандларнинг қўл меҳнати маҳсули бўлган, нозик дид билан яратилган намуналар ташриф буюрувчиларни бефарқ қолдирмайди.

Рисолат МАДИЕВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Давлатимиз раҳбари янгиланган кўча бўйлаб юрар экан, миллий меъморий услубда таъмирланган хонадонлар, аҳоли учун яратилган шароитларни кўздан кечирди. Шу ерда истиқомат қилаётган оилалар, сайёҳлар, ҳунармандлар билан самимий суҳбатлашди.

— Биз сайёҳлар учун шароит яратишни истаймиз, лекин бунинг асосини ҳам тўғри йўлга қўйишимиз керак. Масалан, ҳунармандлик — миллийлигимизни ифодалайдиган асосий йўналишлардан бири. Шу боис, ҳунармандлар маҳсулот ишлаб чиқариши учун барча зарур шарт-шароитларни яратиб бериш бизнинг вазифамиз. Малакали кадрлар тайёрлаш зарур. Шу мақсадда ҳунармандлар университетини ташкил этиш мақсадга мувофиқ. Биз тадбиркорлар билан учрашяпмиз, эндиликда ҳунармандлар билан ҳам алоҳида учрашувлар ташкил этамиз, — деди Президентимиз.

Юртимизда туризмни драйвер сифатида барқарор ривожлантириш, туристик кластерлар ташкил этиш, уни сердаромад соҳага айлантиришга катта эътибор қаратилмоқда. Бу эса янги иш ўринларини яратиш, инфратузилмани такомиллаштириш, маданий мерос объектларини сақлаш, туризм оқимини кўпайтириш ва иқтисодий тараққиётга хизмат қилади. Кейинги беш йилда сайёҳлар оқимини 2 карра ошириб, 20 миллионга етказиш режа қилинган. Бунда, албатта, йўлга қўйилаётган янги туризм лойиҳалари муҳим аҳамиятга эга.

Ана шундай ноёб лойиҳалардан бири бўлган Зарқайнар туризм кўчасида сайёҳлар учун қулай хизматлар йўлга қўйилган. Тарихий-маданий салоҳиятга эга бу ҳудудда юз нафар тадбиркор томонидан 166 миллиард сўм инвестиция киритилгани натижасида 7 та меҳмонхона, 8 та ресторан, 5 та ҳунармандлик маркази, 1 та савдо маркази, 125 та хизмат кўрсатиш объекти ташкил этилди, 1500 киши доимий иш билан таъминланди.

Тошкентнинг эски шаҳар қисмида жойлашган, тарихий ва маънавий қийматга эга бу манзилни туризм кўчасига айлантиришдан мақсад аҳоли бандлигини таъминлаш, ҳунармандлик, хизмат кўрсатиш соҳаларини ривожлантириш, миллий қадриятларимизни асраш баробарида сайёҳлик имкониятларимизни яна бир бор дунёга намойиш этишдир.

Ҳаким ЙЎЛДОШЕВ олган суратлар.

ЯРАТУВЧАНЛИК ЗАВҚИ

ЁХУД ОБОД МАНЗИЛЛАР ҲАҚИДА

— Совғабоп буюмларимиз, сўзана, палаклар, ёстиқ жилдлари, дастурхон, парда, аёллар кийимлари, кашталар, чопон, сумка, ипак матоларга тикилган нақшинкор ҳамёнларга сайёҳларнинг қизиқиши катта, — дейди каштадўз ҳунарманд, “Шуҳрат” медали соҳиби Насибахон Исоқова. — Ушбу туризм кўчаси фаолиятимизни янада кенгайтиришимизда кўмак бўлди. Шу ерда уста-ҳунарманд маркази ва дўкон очдик. Президентимиз ташрифидан бошимиз кўкка етди. Айниқса, ҳунармандликка берилаётган эътибор ва имкониятлардан хурсандман. Илгари ҳунарманднинг дўкони бўлмаган. Устахонам, маҳсулотим бренди билан дўкон очиб, савдосини йўлга қўйишни орзу қилганман. Бугун ана шу орзум ушалди. Келажакда бу ишни давом эттириб, ҳудуддаги ишсиз хотин-қизлар бандлигини таъминламоқчиман. Шу орқали юртимиздаги ишсизлар сонини камайтиришга, аҳоли турмуш тарзини яхшилашга ўз ҳиссамни қўшмоқчиман. Шунингдек, миллий каштачилик буюмлари билан дунё бўйлаб ўтаётган миллий ҳунармандлик кўргазмалари, танлов ва фестивалларда фаол иштирок этиб, ўзбекистонлик ҳунарманд аёлларнинг кенг имкониятларини халқаро анжуманларда оммага кўрсатиш, тарғиб этиш ва ривожлантиришга кўмаклашиш ниятим бор.

Зарқайнар туризм кўчасида аёллар музейи, дизайн ва кулоллик устахоналари, галерея, дўкон ва қаҳвахонадан иборат экотизим яратилган. Тадбиркорлар Элнора Ибрагимова, Александра Романова ва Наталья Пўлатованинг концепциялари жамият тараққиётида ўзбек аёлининг ўрни ва ҳиссаси ҳақида ҳикоя қилади.

— Ўзбек аёли азалдан меҳнаткаш бўлган, — дейди тадбиркор Элнора Ибрагимова. — Экспонатлар томошабинни оилавий қадриятлар ва аёлнинг ижтимоий фаоллиги ҳақида чуқур мулоҳаза юритишга ундайди. У ёш авлод, айниқса, қизлар учун илҳом манбаи бўлиб, ўз салоҳиятини англаши, ўзлигини ва жамият ҳаётида муносиб ўрин топишига хизмат қилади. Музей ва галерея юртимиз рассомларининг кўргазмаларини ўтказишни режалаштирмоқда. Миллий маданият ва маънавий қиёфани намоён этувчи бу майдон аҳолининг дунёқараши, тарихий хотираси, замонавий тафаккури ва эстетик диди юксалиши, янги ижодкорларнинг кашф этилишига хизмат қилади.

Мутасаддиларга туризм ва хизмат кўрсатиш соҳаларидаги ишларни янада такомиллаштириш, маҳаллалардаги тарихий муҳитни асраб-авайлаган ҳолда иқтисодий фаолликни ошириш, энг муҳими, одамлар манфаатига хизмат қиладиган барқарор тизимни шакллантириш бўйича аниқ топшириқлар берилди. Шу ерда давлатимиз раҳбарига “Олмазор” инновацион ўсиш ҳудудини ривожлантириш бўйича ишлаб чиқилган мастер-режа тақдимот қилинди.

Келгусида ҳудудда таълим-инновация, туризм ва савдо, маданий мерос, бизнес ҳамда АТ хизматларни қамраб олган “ривожланиш коридорлари” шакллантирилиши кўзда тутилаётир. Эски шаҳар атрофида Талабалар шаҳарчаси, университет ва технопарклар, соғлиқни сақлаш объектлари, шунингдек, Ўзбекистондаги ислом цивилизацияси маркази, Ҳазрати Имом мажмуаси, Чорсу ва тарихий шаҳар марказини ўз ичига олган туризм йўналишлари ўзаро боғланади. Шу билан бирга, ишбилармонлик офислари, АТ парк ва бизнес марказларни ривожлантириш кўзда тутилган. Тарихий меросни сақлаган ҳолда замонавий инфратузилмани ривожлантириш, ҳудуднинг иқтисодий салоҳияти ва шаҳар муҳитини сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқиш мақсад қилинган.

Тиббиётда хусусий сектор иштироки ортмоқда

Сўнгги йилларда тиббиётда хусусий сектор кўлами кенгайиб, нодавлат тиббиёт муассасалари фаолиятини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш борасида салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Соҳада хусусий сектор салоҳиятини тўлиқ рўёбга чиқариш ва клиникалар учун қулай ишбилармонлик муҳитини яратишга эътибор қаратиляпти.

Натижада 2017 йилда хусусий шифохоналар сони қарийб 3,5 мингтани ташкил этган бўлса, бугунга келиб 9 мингдан ошди. Юртимизда кўрсатилаётган барча турдаги тиббий хизматларда ушбу секторнинг улуши кейинги йилларда 10 фоиздан 30 фоизга етди. Бир маҳаллар эски ва таъмирталаб бинолар ўрнида замонавий диагностика ва даволаш асбоб-ускуналари билан жиҳозланган тиббиёт муассасалари қад ростламоқда. Бу эса аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатиш, касалликларни ўз вақтида аниқлаш ва самарали даволаш имконини беряпти. Шулардан бири Олмазор туманида қад ростлаган “Sinomed” кўп тармоқли тиббиёт марказидир.

Тиббиёт марказида туғруқ, педиатрия, реанимация, хирургия, онкология, эндокринология каби қатор долзарб йўналишларда фаолият йўлга қўйилган. Буюк Британия, Италия, Япония ва Германиядан олиб келинган замонавий тиббий асбоб-ускуналар диагностика самарадорлигини ошириб, касалликларни эрта босқичда аниқлаш ва даволаш имконини бермоқда.

— Тиббиётнинг деярли барча йўналишлари қамраб олинган, — дейди “Sinomed” клиникаси директори Камолхўжа Эшназаров. — Марказий Осиёда ягона бўлган, республикадаги энг катта хусусий вакцинация, хусусий сектордаги ягона стерилизация марказлари ҳам ташкил этилган. Болалар неврологияси, болалар кўз касалликлари, гинекология, аллергология бўлимлари ҳам туну кун аҳоли хизматида. Клиникада диагностика ҳамда стационар бўлимлар мавжуд. Диагностика бўлимида оддий лаборатория текширувларидан тортиб, ультратовуш, лапароскопик, компьютер томографияси, рентген, радиологик, ангиограф текширувгача олиб борилади. Клиникамизда 40 та амбулатор қабулхонаси бор, бу эътиборга молик рақам. Унда ҳамма йўналишлар бўйича тор соҳа мутахассислари ишламоқда. Жаҳон андозалари даражасида жиҳозланган стационар бўлим учун 95 та ўрин ажратилган. Бу ерда нафақат маҳаллий, балки хориждан келаётган беморлар учун юқори сифатли хизмат кўрсата оладиган муҳит яратилган.

Марказ йилига тўрт ярим минг беморни қабул қилиш қувватига эга. Бу ерда 300 дан зиёд иш ўрни яратилган бўлиб, 80 дан ортиқ шифокор фаолият юритмоқда. Улардан 60 нафари хорижда, хусусан, Жанубий Корея, Германия, Туркия, Ҳиндистон, Япония, АҚШ каби давлатларда малака оширган.

— Кундузги стационарда 20 та ўрин яратилгани беморларга кундузи келиб барча муолажаларни олиши, кечки соатларда оиласи, яқинлари ёнида бўлишига имкон бермоқда, — дейди Камолхўжа Эшназаров. — Операция залларида кичик операциялардан тортиб, энг мураккаб жарроҳлик амалиётларигача ўтказилади. Бунинг учун салоҳиятимиз етарли.

Марказ таркибида Тошкент шаҳрида биринчи хусусий туғруқ мажмуаси ишга туширилган бўлиб, бир вақтнинг ўзида 30 аёлга хизмат кўрсата олади. Таҳлиллар туну кун ишлаётган бўлимга эҳтиёж борлигини кўрсатяпти. Келгусида ўринлар сонини янада кўпайтириш режалаштирилган.

Клиникада вакцинация маркази мавжуд. Бу янги туғилган чақалоқларни шу ерда эмлаш, профилактик кўрикдан ўтказиш имкониятини ҳам бермоқда. Бу оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, соғлом миллат генофондини асраш каби эзгу мақсадларни ўзида мужассам этаётгани билан аҳамиятли.

— Фарзандимни шу клиникада дунёга келтирдим, — дейди Азиза Ниёзова. — Бошида янги очилган клиника экан, шароитлари қай даражада, шифокорлар малакалими деган ҳадик бор эди. Иккиланганим бекор экан. Дунёнинг энг машҳур клиникалари каби она ва бола учун барча шароит яратилган. Шифокорлар масъулиятли, эътиборли. Айниқса, болам шу ернинг ўзида эмланаётгани, шифокорлар кўриги ва назоратида бўлиши қулайликлардан биридир.

Ҳомиладорлик давридан туғуруққача, туғуруқ ва ундан кейинги давр учун кўрсатиладиган комплекс хизматлардан бугун ҳар бир аёл мамнун. Зеро, хавфсиз ва асоратсиз тиббий жараён кейинчалик оналар саломатлиги, болаларнинг ҳам жисмонан, ҳам руҳан соғлом бўлиб вояга етишида муҳим аҳамиятга эга. Замонавий жиҳозлар, қулай шароит ва индивидуал ёндашув онанинг стрессдан холи, фарзанднинг эса шифокорлар назоратида асоратсиз дунёга келишини таъминлайди.

Давлатимиз раҳбари кўрсатилаётган хизматлар, беморлар, айниқса, оналик ва болалик йўналишида яратилган шарт-шароит билан танишиш чоғида туғуруққача кузатув энг муҳим масалалардан бири эканини, биринчи фарзандни дунёга келтириш она учун стресс бўлмаслиги кераклигини айтди. Шунга қадар аёл мунтазам кузатувда бўлса, вақтида даволаниб борса, унда ўзини авайлаш, соғлом оналик, соғлом болалик борасида тушунча пайдо бўлишини таъкидлади.

Хусусий тиббиёт ривожланяпти. Бу давлат муассасаларига тушадиган юкламани камайтириб, соғлиқни сақлаш соҳасидаги рақобатни кучайтиради. Натижада хизмат сифати ошиши, янги технология ва илғор усулларнинг жорий этилишига замин яратилади.

Замонавий бошқарув, динамик стратегияни белгилаш, дунёнинг илғор клиникаларида малака оширган тиббиёт ходимлари, хорижий мутахассисларнинг доимий фаолияти, тизимли малака ошириш курслари, халқаро ҳамкорлик, ордер асосида ва имтиёзли даволаш — буларнинг барчаси аҳолига юқори даражада сифатли ва хавфсиз тиббий хизмат кўрсатиш имкониятларини кенгайтирмоқда. Бунинг учун зарур барча шароитлар яратиляпти. Президентимиз қўйган мақсадлар босқичма-босқич рўёбга чиқмоқда. Соҳада инсон қадри олий қадриятга айланган. Замонавий юқори технологияли ташхис ва даволаш усулларини кенг жорий этиш, аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатиш кўламини кенгайтириш, соҳани халққа янада яқинлаштириш, малакали тиббий хизматни хонадонларгача олиб кириш бош мезон сифатида белгиланган. Бунда хусусий клиникаларнинг ўрни алоҳида. Муҳими, соҳадаги бу янгиланишлар энг чекка ҳудудларгача етиб бораётгани “Инсон қадри учун” деган эзгу тамойилнинг амалдаги ифодаси, инсоннинг энг олий қадрият сифатидаги эътирофи демакдир.

ДУНЁ ЭЪТИБОРИ ВА ЭЪТИРОФИДАГИ МАСКАН

Фирдавс АБДУХОЛИҚОВ,
Ўзбекистондаги ислом цивилизацияси маркази директори

Бошланиши 1-бетда

Бугунги кунда дунё чуқур цивилизацион ўзгаришлар даврини бошдан кечирмоқда. Технологик тараққиёт ахлоқий англашдан илгарилаб кетмоқда, глобал инқирозлар эса — геосиёсий тўқнашувлардан тортиб, маданий ўзликни йўқотишгача — инсониятнинг мулоқотга қодирлиги масаласини тобора кўпроқ кун тартибига қўймоқда. Дин кўп ҳолларда можаролар воситасига, маданият эса бўлиниш чизиғига айланаётган бир пайтда цивилизацион мулоқотга унинг асл, яратувчан моҳиятини қайтаришга қодир бўлган янги платформаларга эҳтиёж кескин ортиб бормоқда.

Ана шундай тарихий паллада Евроосиёнинг қоқ марказида — буюк цивилизациялар ва салтанатлар вужудга келган, минг йиллар давомида савдо йўллари, динлар, илмий мактаблар ва маданиятлар туташган заминда янги турдаги ноёб макон — Ўзбекистондаги ислом цивилизацияси маркази дунёга келди. Унинг барпо этилиши тасодиф эмас ва қандайдир популистик лойиҳа маҳсули ҳам эмас. Бу Ўзбекистон Президентининг стратегик дунёқарашининг бевосита ифодасидир.

Президентимиз 2017 йилда БМТ минбаридан жаҳон ҳамжамиятига мурожаат қилиб, ислом цивилизациясининг жаҳон тарихидаги асл ўрнини тиклашга, шунингдек, муқаддас ислом дини асосида маърифат, илм-фан ва инсонпарварлик қадриятлари ётганини, экстремизм ва жаҳолатни фақат билим ва маданият кучи билангина енгиш мумкинлигини эслатган эди.

БМТ Бош котиби Антониу Гутерриш қурилаётган Ислом цивилизацияси марказига ташрифи чоғида ушбу йўналишга юқори баҳо бериб: **“Президентингиз Шавкат Мирзиёев — буюк ва нуфузли раҳбар, у БМТнинг олий минбаридан мулоқот, маърифат ва ўзаро ҳурмат ғояларини изчил илгари сурмоқда”,** деган эди. Бу сўзлар жаҳон ҳамжамияти аллақачон англаб етган ҳақиқатни акс эттиради: Шавкат Мирзиёев раҳбарлигида Ўзбекистон тарихнинг чеккасида қолган ҳудуд эмас, балки унинг фаол бунёдкорларидан бирига айланди.

Ўз навбатида, Президентимизнинг БМТ минбаридан қилган мурожаати марказ учун нафақат улкан меъморий иншоот, балки жаҳон миқёсидаги мутлақо янги гуманитар модель сифатида интеллектуал ва илмий пойдевор бўлиб хизмат қилди. Бу модель доирасида ислом буюк цивилизациялар тарихи орқали намоён бўлади: айнан шу цивилизациялар бағрида илмий инқилоблар юз берган, университетлар ва академиялар, кутубхоналар ва лабораториялар барпо этилган, тиббиёт ва фалсафа, санъат ва илмий изланишнинг асослари қўйилган, замонавий дунё интеллектуал негизи шаклланган.

Ўзбекистон Президентининг шахсий сиёсий иродаси, стратегик қарашлари ва изчил етакчилиги туфайли Ислом цивилизацияси марказини барпо этиш ғояси ҳақиқатан ҳам кўлами, мазмун-моҳияти кенглиги ва халқаро аҳамияти жиҳатидан мисли кўрилмаган форматда амалга оширилди. Янги давр талабларидаги музей, илғор илмий-тадқиқот инфратузилмаси, энг замонавий кутубхона, Марказий Осиё цивилизациялари ривожини қамраб олган миллий ва халқаро архив тизими, рақамли гуманитар технологиялар ҳамда глобал илмий-маданий ҳамкорликнинг кенг тармоқларини бирлаштирган ноёб цивилизацион мажмуа яратилди.

Ушбу лойиҳага Қозоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев ҳам юксак баҳо бериб, бундай деган: **“Бу улкан ва ноёб иншоотдир. Дарҳақиқат, бу — илмий, туристик ва этномаданий лойиҳа. Ўзбекистон Президентининг фикрига қўшиламан: Ислом цивилизацияси маркази бу ерда, Тошкентда, жуда муҳим соҳада илмий тадқиқот ишларини олиб бориш учун умумий майдонга айланиши мумкин”.**

Жаҳон экспертлари таъкидлаганидек, Ўзбекистондаги ислом цивилизацияси маркази оддий инфратузилмавий объект ёки маданий сиёсатнинг рамзий ифодаси эмас. Бу — Ўзбекистон етакчисининг замонавий глобал чақириқларга онгли цивилизацион жавоби. Бу — ислом олами тарихида илк бор шундай улкан кўламда, цивилизациялар ўртасидаги ҳақиқий мулоқот учун глобал ва доимий амал қилувчи платформа сифатида яратилган лойиҳа.

Аслида, Ўзбекистон тарихда илк бор ўз зиммасига тарихий ва маънавий миссияни олди — ислом дини ва ислом цивилизацияси тушунчасининг қиёфасини бузиб талқин этишга анъанавий сафсата ва халқаро форумлар ҳамда конференциялардаги баёнотлар билан эмас, балки жаҳон аҳамиятига эга бўлган ҳақиқий, амал қилувчи интеллектуал маконни яратиш орқали қарши туришга бел боғлади.

Озарбайжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев бу маънони аниқ ифода этиб, бундай таъкидлади: **“Ўзбекистон Президенти ташаббуси билан барпо этилган Ислом цивилизацияси марказига ташриф буюриб, биз яна бир бор мамлакат раҳбариятининг ўзбек халқининг бой маданий ва маънавий қадриятларини асраш ва тарғиб этишга чуқур садоқатини кўрдик. Айрим мамлакатларда динимизга нисбатан ҳужумлар кучаяётган, исломофобия эса тизимли тус олаётган бир шароитда Ислом цивилизацияси марказининг очилиши алоҳида аҳамият касб этади. Ушбу марказ бутун дунёга ислом бунёдкорлик, гуманизм, бағрикенглик, дўстлик ва бародарлик дини эканини яққол намоён қилади”.**

Экспертлар ва сиёсатчилар бир овоздан таъкидламоқдаки, мазкур лойиҳа радикализмга ва ислом қиёфасини бузиб кўрсатишга қарши гуманитар ҳимоя — куч билан эмас, билим билан яратилган қалқонга айланди.

Марказ фаолияти учун маданий меросни қайтариш жараёни алоҳида аҳамиятга эга. Ўзбекистон Президенти топшириғига биноан махсус давлат ва дипломатик механизмлар яратилди, бу эса марказга дунёдаги энг йирик аукцион уйлари — Sotheby’s, Christie’s, Bonhams, шунингдек, етакчи музей тузилмалари ва хусусий коллекционерлар билан тизимли ҳамкорликни йўлга қўйиш имконини берди. Натижада мамлакатимизга тахминан икки мингга яқин ноёб артефакт қайтарилди. Улар орасида Ибн Сино қўлёзмалари, Беруний асарлари, Темурийлар даври миниатюралари, ислом санъати дурдоналари ва ўн йиллар, ҳатто асрлар давомида ватанимиз ҳудудидан ташқарида сақланиб келган бошқа бекиёс ёдгорликлар бор.

Бу марказнинг улкан музей экспозицияларини бойитишгина эмас, балки Марказий Осиёнинг цивилизацион хотирасини қайтариш ва тарихий адолатни тиклашнинг ҳақиқий амалиётдаги ифодасидир.

Шу нуқтаи назардан, Парагвай Республикаси Президенти Сантьяго Пенья марказ экспозициялари билан танишар экан, ўз ҳайратини яширмади: “**Ислом цивилизацияси маркази экспозициялари билан танишув менда жуда кучли таассурот қолдирди. Инсоният цивилизацияси тараққиётига беқиёс ҳисса қўшган кўплаб илмий ва маданий ютуқлар айнан шу заминда илк бор вужудга келган. Афсуски, дунёда ҳамма ҳам алгебра, тиббиёт ва бошқа фанлар соҳасидаги илк фундаментал асарлар айнан шу ерда пайдо бўлганини билмайди. Бу ташриф мени илҳомлантирди ва Ўзбекистон улкан салоҳиятга эга эканига ишончимни мустаҳкамлади. Ўзбекистон тарихи ҳақиқатан ҳам ноёбдир”.**

Бу сўзлар янги Ўзбекистон сиёсати туфайли мамлакат яна бир бор жаҳон билан ўзининг ҳақиқий тарихи тилида сўзлаша бошлаганининг эътирофидир.

Экспертлар ва сиёсий етакчилар фикрича, Ўзбекистон Президенти фақат ўтмишни тиклаш ва бугунни англаш билан чекланмай, келажакни изчил ва мақсадли равишда шакллантирмоқда. Шу боис, Ислом цивилизацияси маркази аввал бошдан динамик ривожланувчи тизим — халқаро илмий платформа, медиамайдон, нашриёт ва таълим маркази сифатида вужудга келди. Бу ерда ислом-шунослик-нинг янги авлоди, илғор музей технологиялари ва замонавий маданий дипломатиянинг янги йўналишлари шаклланмоқда.

Финляндия Республикаси Президенти Александр Стубб марказга ташрифидан сўнг бундай деди: **“Ростини айтсам, мен бу ерда ҳақиқатан ҳам мисли кўрилмаган таассуротлар гирдобида қолдим. Ҳар бир экспозиция, ҳар бир зал, ҳар бир тафсилот чуқур ва пухта ўйланган. Уч минг йиллик тарихни бугунги авлодга шунчалик замонавий, таъсирчан ва ишонарли форматда етказиш юксак даражадаги санъат ва катта маҳоратни талаб қилади. Ушбу марказ нафақат ўтган асрлар меросини қайта тирилтирди ва қайта англади, балки келажак авлодлар учун илҳом манбаига айланди. Айниқса, интерактив экспозициялар ва инновацион технологиялар жуда таъсирли — улар ёшларни ростдан ҳам ўзига тортади. Бу ерда тарихни ўқимайдилар — уни ҳис қиладилар. Яратилган муҳитда бепарво қолиш ёки зерикишнинг иложи йўқ. Ҳар бир саҳна, ҳар бир ёруғлик акценти, ҳар бир тафсилот ўз маъноси ва бадиий мантиғига эга. Мен бу марказни самимий миннатдорлик, чуқур ҳурмат ва ҳайрат туйғуси билан тарк этяпман”.**

Бугун Ўзбекистондаги ислом цивилизацияси маркази замонавий дунё учун босқичма-босқич шаклланиб бораётган интеллектуал марказ сифатида намоён бўлмоқда. Турли тарихий даврларда Бағдоддаги Байт ул-ҳикма, Хоразм Маъмун академияси ва Самарқанддаги Улуғбек мадрасаси қандай аҳамият касб этган бўлса, марказ ҳам бугунги кунда шундай маконга айланмоқда — у фақатгина илм сақланган ва тўпланган жой эмас, балки цивилизациялар интеллектуал ва маънавий тараққиёти йўналишини белгилаб берган муҳитни етказувчи манзилдир.

Бироқ ҳозирги тарихий даврда марказ фаолияти юксак ва улуғвор вазифаларни қамраб олган. Агар илгари бундай илмий марказлар ўз даври ва маданияти доирасида таркиб топиб, ғоялар асрлар давомида қўлёзмалар, таржималар ва авлодлар орқали секин тарқалган бўлса, бугун Ислом цивилизацияси маркази Президентимиз томонидан илк кунданоқ очиқ, глобал таълимий ва маданий-гуманитар мегаплатформа сифатида шакллантиришга мўлжалланган.

Ўзбекистондаги ислом цивилизацияси маркази XXI асрга хос янги турдаги цивилизацион институтдир. Бу ерда тарихий билим рақамли технологиялар билан уйғунлашади, қўлёзма глобал рақамли манбага айланади, музей илмий лаборатория тусини олади, миллий мерос эса халқаро мулоқот, ўзаро англашув ва бунёдкорликнинг умуминсоний мезонига айланади.

Ушбу мақолани Сербия Республикаси Президенти Александр Вучичнинг сўзлари билан якунлаш ўринли: **“Мен бунга ўхшаш марказни аввал ҳеч қаерда кўрмаганман. Ислом цивилизацияси маркази ниҳоятда замонавий ва гўзал услубда қурилган ва яратилган. Бугун мен жуда кўп нарсани ўргандим ва албатта бу ерга яна қайтаман. Сербиялик барча ватандошларимга бундай деган бўлардим: “Азизларим, мен жуда катта хато қилганман, чунки бу мамлакатга илгари ҳеч қачон келмаганман. Илтимос, имкон қадар тезроқ Ўзбекистонни кўриш учун келинглар”.**

Бугуннинг гапи

Жамила БОБОНАЗАРОВА,
Олий Мажлис Сенати аъзоси

“Ўзбекистон — 2030” стратегиясининг янгиланган таҳрири бу — халқимиз келажаги учун очиқ мулоқотдир. Дастурий ҳужжатнинг такомиллаштирилган лойиҳаси келгуси беш йилга мўлжалланган ислоҳотларни янги босқичга олиб чиқишга қаратилган. Эътиборли жиҳати шундаки, унда кейинги йилларда эришилган натижалар чуқур таҳлил қилинган ҳолда келгуси беш йилда мамлакат қайси йўлдан бориши аниқ белгиланмоқда.

ИЖОБИЙ ЎЗГАРИШЛАРГА ҚАРАТИЛГАН УМУММИЛЛИЙ ДАСТУР

Бу жараён Президентимизнинг Олий Мажлис ва юртдошларимизга Мурожаатномасида белгиланган вазифаларга мувофиқ равишда давлат сиёсатини реал ижтимоий-иқтисодий шароит, глобал чақириқлар ҳамда аҳоли эҳтиёжлари билан уйғунлаштиришга қаратилган. Зеро, бу ҳар бир фуқаронинг ўз фикрини билдириш ва таклиф киритиш имконияти мавжудлигини англатади.

Демографик жараёнлар ҳам стратегия мазмунини белгилашда алоҳида эътиборга олинди. Хусусан, 2023 йилда мамлакат аҳолиси 36,7 миллион кишини ташкил этган бўлса, 2030 йилга бориб 41 миллионга етиши прогноз қилинмоқда. Бу эса таълим, соғлиқни сақлаш, меҳнат бозори, уй-жой ва ижтимоий инфратузилмага талаб ортиб боради демакдир. Шу нуқтаи назардан, ҳар бир стратегик мақсад аҳоли ўсиши ва унинг эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда белгиланмоқда.

Бундан ташқари, жаҳон иқтисодиёти ва халқаро муносабатлардаги ўзгарувчан тенденциялар, рақамли технологиялар ва сунъий интеллектнинг жадал ривожланиши давлат сиёсатини юритишда янги ёндашувларни талаб этмоқда. Аҳоли эҳтиёжлари ўзгариб бораётгани ҳам стратегик режалаштиришни замонавий талаблар асосида қайта кўриб чиқишни тақозо этди.

Такомиллаштирилган стратегия марказида давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган муҳим ғоя — “Халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши керак” тамойили туради. Эътиборли томони, мазкур дастур қонунчилик ва ижро ҳокимияти фаолиятини ўрта ва узоқ муддатли мақсадлар асосида мувофиқлаштирувчи концептуал ҳужжат сифатида намоён бўлиб, унда ислоҳотларнинг ички мантиғи, устувор йўналишлар ҳамда натижага йўналтирилган давлат бошқаруви моделини шакллантириш механизмлари ўз ифодасини топган.

Ушбу ҳужжат қабул қилинган давр билан ҳозирги иқтисодий воқелик ўртасида сезиларли фарқлар мавжуд. Сўнгги йилларда мамлакатимизда ижтимоий-иқтисодий тараққиёт суръатлари, давлат бошқаруви тизимидаги ислоҳотлар ва фуқаролик жамияти институтлари фаоллиги сезиларли даражада ошди. Шу билан бирга, глобал иқтисодиётдаги беқарорлик, рақамли трансформация, демографик ўзгаришлар ва технологик тараққиёт давлат сиёсати олдига мутлақо янги вазифаларни қўймоқда.

Стратегияни такомиллаштириш зарурати аввал белгиланган мақсадлардан воз кечиш эмас, балки уларни замон талабларига мос равишда аниқлаш, ўлчаш ва амалий механизмлар билан бойитишдир. Бу, ўз навбатида, давлат сиёсатининг янги босқичга кўтарилаётганини, Ўзбекистон жаҳон миқёсида рақобатбардош стратегик йўналишларни онгли равишда танлаётганини англатади. Дастурий ҳужжат натижага йўналтирилган бошқарув, инклюзив иқтисодий ўсиш, инсон капиталига инвестиция киритиш ҳамда ҳисобдорлик ва шаффофлик тамойилларига таянади.

Ҳар бир вазирлик ва идоранинг масъулияти стратегияда аниқ белгилаб берилган, 60 га яқин давлат органига тегишли самарадорлик кўрсаткичлари юклатилди. Шунингдек, ҳар бир кўрсаткичга эришишни таъминлайдиган молиявий манбалар аниқ кўрсатилди. Эндиликда соҳа, тармоқ ва ҳудудларни ривожлантиришга оид барча концепция ва стратегиялар “Ўзбекистон — 2030” стратегиясига мувофиқ ҳолда ишлаб чиқилиши қатъий белгиланди. Жумладан, яқин йилларда 50 дан ортиқ соҳавий ва ҳудудий ривожланиш концепция ва стратегиясини қабул қилиш режалаштирилган.

Ҳар бир мақсад учун аниқ самарадорлик кўрсаткичлари, масъул органлар ва молиявий манбаларнинг белгилаб қўйилгани назоратни тизимли ва далилга асосланган тарзда амалга ошириш имконини беради.

Стратегиянинг 45-60-мақсадларини қамраб олган иқтисодиётни либераллаштиришнинг институционал ва таркибий асослари ҳам мазмунан, ҳам сифат жиҳатидан тубдан янгиланди. Бу мақсадлар иқтисодий эркинликни кенгайтириш, рақобат муҳитини шакллантириш ҳамда давлат – бизнес муносабатларини янги босқичга олиб чиқиш учун мустаҳкам ҳуқуқий ва институционал пойдевор яратади.

Ялпи ички маҳсулот ҳажми амалдаги таҳрирда 160 миллиард доллар этиб белгиланган бўлса, янгиланган стратегияга кўра, келгуси беш йилда уни 240 миллиард доллардан ошириш мақсад қилинган. Бу иқтисодиётни либераллаштириш, бозор механизмларини чуқурлаштириш, давлатнинг иқтисодиётдаги иштирокини мақбул даражага тушириш ва хусусий секторни иқтисодий ўсишнинг асосий драйверига айлантириш орқали амалга оширилади.

Муҳим принципиал жиҳатлардан бири унинг кенг жамоатчилик маслаҳатлашувлари асосида такомиллаштирилаётганидир. Унинг ҳар бир фуқаро учун тушунарли бўлиши ва ҳаётда сезиларли натижалар бериши асосий мезон бўлиб қолади. Шу боис, стратегия умумий декларатив мақсадлар билан чекланмасдан, аҳоли фаровонлиги, иш билан бандлик, даромадлар ўсиши ва ижтимоий хизматлар сифати каби аниқ кўрсаткичлар орқали баҳоланиши лозим.

Умуман олганда, “Ўзбекистон — 2030” стратегияси ислоҳотларни чуқурлаштириш, давлат бошқаруви самарадорлигини ошириш, энг аввало, халқимиз ҳаётида аниқ ижобий ўзгаришларга эришишга қаратилган умуммиллий тараққиёт дастури сифатида намоён бўлади.

“Баркамол авлод” болалар марказига ишга таклиф қилишди. Имкониятим чекланганига қарамай, эҳтиёжларим учун ўзим пул топаётганимдан қувонаман.

Бандлик

КАМБАҒАЛЛИКДАН ЧИҚАРИШ

БУ ШУНЧАКИ МОДДИЙ ЁРДАМ ЭМАС, БАЛКИ ДОИМИЙ ДАРОМАДГА ЙЎНАЛТИРИШ ҲАРАКАТИ

Бошланиши 1-бетда

Бу борада мамлакатимизда қатор аниқ вазифалар белгиланган. Хусусан, жорий йилда 1 миллион нафар аҳолини доимий иш билан таъминлаш, 181 минг оилани камбағалликдан чиқариш, камбағалликдан холи маҳаллалар сонини 2,5 баробарга ошириб, 3,5 мингтага етказиш, ишсизлик ва камбағаллик даражасини 4,5 фоизга тушириш мақсад қилинган. Бунда маҳаллалар асосий драйверга айланади. Жорий йилнинг 23 январь куни давлатимиз раҳбари раислигида камбағалликни қисқартириш ва аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича 2026 йилда амалга оширилиши лозим бўлган асосий вазифалар юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида шулар ҳақида сўз борди. Вазифалар аниқ, уларни амалга ошириш чоралари ҳам белгилаб берилган.

Бир оилани камбағалликдан чиқариш кўпчилик ўйлагани каби осон иш эмас. Айниқса, унда ногиронлиги бўлган шахслар истиқомат қилса. Бу масалани янада жиддийлаштиради. Боиси, имконияти чекланган, бундан руҳий тушкунликка тушган инсонга, аввало, психологик кўмак, алоҳида эътибор зарур. Сўнг унинг қизиқишларини аниқлаштириб, шунга кўра бирор ишга йўналтириш мумкин. Бандлигини таъминлаш ҳам ихтиёрий масала, баъзилар имконияти сабаб ишлашни истамаслиги табиий. Шунда ҳам ўзини ёлғиз, кераксиз ҳис қилмаслиги учун имкон қадар бирор машғулотга йўналтириш чоралари кўрилади. Оиласининг бошқа аъзолари ҳам шу тарзда бирор ишга жалб этилади.

Яъни ҳозир юртимизда ўта оғир аҳволга тушиб қолган, якка-ёлғиз кексалар, ногиронлиги бор оилалар билан шундай тизимли ишланяпти. Бунга 2024 йилдан бошлаб ҳар бир маҳаллада жорий этилган ижтимоий ходимлар масъул этиб белгиланган. Улар ўзларига бириктирилган хонадонларда доимий мониторинг ўтказиб, ҳар бир оила билан мунтазам ишламоқда. “Маҳалла еттилиги”ни ҳам ҳисобга олсак, биргина маҳалланинг ўзида фуқаролар билан тизимли ишлаш, муаммоларини ҳал этиш, ўқишга, ишга, тадбиркорликка йўналтириш учун қанча ходим меҳнат қилаётганини тасаввур қилаверинг.

Аммо ушбу ислоҳот орқали рақамларни ҳисоблаш эмас, балки аҳолининг чин маънодаги ижтимоий ҳимоясини таъминлаш, фуқароларнинг кам таъминланган, ёрдамга муҳтож қатламини ижтимоий қўллаб-қувватлаб, фаровонлигини ошириш мақсад қилинган. Кўринаётган натижа, ўзгаришлар эса халқпарварлик сиёсатининг ёрқин намунасидир. Мамлакатимизда ижтимоий ҳимоя масаласи бугун биринчи галдаги вазифалар қаторида кўрилмоқда. Янги таҳрирдаги Конституциямизда мустаҳкамланган “Узбекистон — ижтимоий давлат” тамойили амалий мазмун касб этиб, халқчил ислоҳотга айланди.

Рақамлар эмас, натижа гапирсин

Одатдагидек фотограф ҳамкасбим билан эрта тонгдан йўлга отландик. Бу галги манзилимиз Юқори Чирчиқ тумани. Чирчиқ дарёси ва Сирдарё ўртасида жойлашган бу туман Тошкент вилоятининг энг чекка ҳудудларидан бири. Яқин йилларгача аҳолиси фақат деҳқончилик қилиб, пахта-ғалла теримидан даромад кўриб келган. 2018 йилда туманда илк пахта-тўқимачилик кластери ишга тушиши ортидан 2 мингдан ортиқ кишининг бандлиги таъминланди. Кейинроқ ҳудудда бирин-кетин пахта-ғалла, шоличилик, боғдорчилик ва балиқчилик кластерлари пайдо бўлди. Туманга саноат кириб келиб, ишлаб чиқариш ривожланди. Энди одамлар корхоналарда меҳнат қилиб, даромад топяпти.

Бундай корхоналар кўплиги “маҳалла еттилиги” учун ҳам айни муддао. Боиси, улар оилаларнинг ижтимоий аҳволини ўрганиш асносида ишсиз аҳоли бандлигини таъминлашда шундай корхоналар билан ҳамкорлик қилади. Одамлар учун олисга кетмай, ўз ҳудудида ишлаб, оиласига даромад олиб кириш анча қулай. Асосийси, тадбиркорлар имконияти чекланган, ногиронлиги бор фуқароларни ҳам фаол ишга қабул қилмоқда. Бунинг учун уларга қўшимча имтиёзлар бериляпти.

Умуман, бугун жуда кўп жойларда имконияти чекланган инсонлар меҳнат қилаётганига гувоҳ бўляпмиз. Бу уларга жамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси сифатида барча шароитлар яратиб берилаётганидан далолат. Яъни улар ўз-ўзидан ишга жойлашиб қолмаяпти. Маҳалладаги ижтимоий ходим улар билан тизимли ишлаб, аввал ўқиш, кейин ишлаш учун йўналтиряпти. Соғлиғини тиклаши, тушкунликдан чиқиб, жамиятга қўшилиши учун зарур кўмаклар бериляпти. Бизга кун давомида Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги Тошкент вилояти бошқармаси бошлиғи Миразиз Мирсултонов ҳамроҳлик қилди. Йўл-йўлакай маълумотлар билан таништирди. Айтишича, 2025 йил январь-ноябрь ойи давомида Тошкент вилоятида 116 минг оила камбағаллик сўровномасидан ўтказилган. Сўровнома натижаларига кўра, 43 минг 756 оила “Камбағал оилалар реестри”га киритилган. Мутасадди уларга берилаётган ёрдамлар ҳақида ҳам гапирди, аммо бизга кўпроқ амалий натижа муҳим. Ҳатто булар ҳақида эшитиб, “Имконияти чекланган бир неча кишига одатдагидек бир-икки марта моддий ёрдам берилиб, кўнгли кўтарилган бўлса керак”, деган хаёлга бордим. Аммо илк қаҳрамонимни кўриб, суҳбатлашишим биланоқ фикрим ўзгарди.

Ирода ТОШМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Тумандаги Шодлик маҳалласида яшовчи Манзура Эргашева билан “Баркамол авлод” болалар марказида кўришдик. Бир йилдан буён шу ерда тўғарак раҳбари сифатида болаларга ҳунар ўргатаркан. Имконияти чекланган сабаб юришга бир оз қийналса-да, марказ биносига ўзига бўлган ишонч, қатъият билан кириб келди. Гапириш оҳанги анча дадил. Бир пайтлар ич-этини еган тушкунликдан асар йўқ, балки буни сездирмас. Ўзининг айтишича, ишга жойлашганидан кейин тушкунликдан чиқиб, умид билан яшай бошлаган. Ҳозир севимли иши муаммоларини унутишга, янги мақсадлар билан яшашига кўмак беряпти. Ҳам ҳаракат-таянч, ҳам кўриш қобилиятидаги нуқсонига қарамай, кўзларида ёниб турган шижоати одамни ҳайратга солади.

— Мендаги пай-тўқималар касаллиги 18 ёшимда нотўғри даволаш оқибатида орттирилган, — дейди Манзура опа. — Мана, 20 йилдирки, шу касаллик билан яшаяпман. Раҳматли отам соғайиб кетишимга умид қилиб, ногиронлик рўйхатига киритмаган, гуруҳ ҳам белгиланмаган. Уйимизга ижтимоий ходим келиб, аҳволни ўргангач, биринчи навбатда, ногиронлик гуруҳи белгиланди. Электрон аравача олиб беришди. Онам, акам ва унинг оиласи билан бир уйда яшаймиз. Маҳалламизда Наргиза Аҳмедова ижтимоий ходим сифатида иш бошлагач, шароитимизни ўрганиб, бугунгача нима ёрдам керак бўлса, кўмаклашиб келяпти. Унинг тавсияси билан тумандаги мономарказда бепул ўқиб, ҳунаримни янада кенгроқ ўргандим. Кўпроқ турдаги маҳсулотлар ясаб, онлайн сотувни йўлга қўйдим. 2024 йили уйимизга ҳокимнинг ўзи келиб, қандай ёрдам кераклигини сўраганида, сотувни кенгайтиришга эҳтиёжим борлигини айтгандим, эшигимиз олдига кўчма дўкон олиб келиб беришди. Мутлақо бепул фойдаланяпман. Сотув ҳам, даромад ҳам ёмон эмас. Кейинроқ “Баркамол авлод” болалар марказига ишга таклиф қилишди. Имкониятим чекланганига қарамай, эҳтиёжларим учун ўзим пул топаётганимдан қувонаман. Асосийси, шу ишим сабаб катта тушкунликдан чиқдим, ҳаётга бўлган умидим ошди. Шу йўналишда ишимни кенгайтириб, тадбиркорликни йўлга қўйишни мақсад қилганман.

Маҳалладаги ижтимоий ходим зиммасига юклатилган вазифа ҳам шу — оғир аҳволга тушиб қолган, имконияти чекланган, эҳтиёжманд оилаларнинг ҳар бир муаммосини ўрганиб, улар билан тизимли ишлаш, комплекс хизматлар кўрсатишдан иборат. “Шодлик” МФЙ ижтимоий ходими Наргиза Аҳмедова ўнлаб ана шундай фуқаролар билан ишлаб келмоқда. Уларга тиббий ёрдам хизматларидан тортиб, қизиқишига кўра спорт машғулотлари, ўқишга ва ишга жойлаш ҳаракатларини олиб боради.

Манзура опа Эргашеванинг саломатлиги ҳам ижтимоий ходимнинг доимий эътибори марказида. Сал аввалроқ ўзи ва онаси туман тиббиёт бирлашмасига жойлаштирилиб, соғломлаштирилди. Ҳомийлар жалб қилиниб, озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда дори-дармон харажатлари учун моддий ёрдам кўрсатиб турилади. Боиси, қаҳрамонимиз ўзи ишлаб, даромад топаётганига қарамай, баъзан жуда қимматлиги сабаб дори-дармонларига етказолмай қолади. Касаллиги эса доимий даволанишни талаб қилади. Ундаги пай-тўқималар хасталиги асорати кўзига ҳам таъсир кўрсатяпти. Шунинг ортидан бир йилдан кўпроқ вақт кўролмай қолгани, операциядан кейин кўз нури қисман қайтиб, ҳозир 5 фоиз кўришини айтди. Афсуски, бу бедаво дард бўлиб, борган сари қолган фоиз ҳам йўқолиб борар экан.

Булар ҳақида эшитяпман-у, кўзимда ёш қалқияпти, аммо унинг қатъиятини кўриб, ўзимни тийиб турибман. Билмадим, бу инсонга деб нолийдиганимиз буларнинг олдида кўзга кўринмас нарса экани учунми, ичимни нимадир тирнади. Манзура опанинг ўзи эса ҳеч нолимаяпти, балки ичидан зил кетаётгандир, аммо бугунги кунига шукр қиляпти. “Шунисига ҳам шукр”, дейди қайта-қайта.

— Инсон олдинга интилиб яшаши керак. Касал эканман деб ётса, ётаверади, — дейди чин маънодаги қаҳрамоним Манзура опа Эргашева. — Энг муҳими, тушкунликка тушмаслик зарур. Баъзи кишилар кичик муаммога учраса, дарров тушкун бўлиб қолади, ҳаётдан умидини узади. Аммо одам ҳаракат қилса, ўзи қизиққан машғулот билан шуғулланса, севимли касбида ишласа, дарди ҳам унутилади. Фақат олдинга интилиш керак.

Ҳамма нарса ўзимизга боғлиқ. Лекин атрофда ҳаракатимизга яраша ёки бизни ҳаракатга ундайдиган қўллов ҳам бўлиши керак. Аввалари имконияти чекланган, ногиронлиги бор шахслар деярли эътиборсиз эди. Гўёки ногиронлик уларнинг бир умр уйда кимнингдир парваришига муҳтож ҳолда яшаши учун ҳукм эди. Бугун эса бизга кўрсатилаётган эътибор, муносабатдан ўзимни соғлом инсондек ҳис қиламан. Ана шу ишонч бизга руҳий қувват беради.

Барака — меҳнатда

Бир оилани билардим. Турмуш ўртоғидан бева қолган аёл тўрт қиз, бир ўғилни ёлғиз боши билан вояга етказди. Бир қизи соғлом, қолганлари гапириш ва эшитишида нуқсон билан туғилган. Қариндошлар оила қургани бунга сабаб. Фарзандлари мендан бир неча ёш улуғроқ бўлгани боис, уларнинг улғайганини кўриб катта бўлдим. Аёлнинг арзимаган ойлик маоши ва болаларга бериладиган жуда кам суммадаги ногиронлик нафақасига кун кўришди. Аёл ногиронлик нафақасини расмийлаштириш учун ҳам доим қаергадир югурар, бир муддат фарзандларини шифохонага ётқизиб, ҳар гал имконияти чекланганини тасдиқлатиб олишига тўғри келарди. Шифохонада даволаниш бепул, аммо ўзига яраша харажатлари бўларди. Фарзандлари катта бўлиб ҳам бирор жойда ўқиёлмади, иш ҳам тополмади. Қизлари-ку, турмушга чиқиб кетди. Аммо ўғли ишлай олмади. Кўз нури ниҳоятда хира экани ишлашига панд берарди. Хуллас, оила умр бўйи ўз муаммолари билан андармон бўлиб яшади. Аёл оламдан ўтгунича ҳам фарзандларининг рўшноликка чиққанини кўрмади...

Манзура опа билан суҳбатлашиб, негадир шу ёдимга тушди. Афсуски, жамиятимизда айрим саховатпеша инсонларни айтмаганда, кўпчилигимиз ногиронлиги бор шахслар турмушига бефарқмиз. Бойлар ҳам бир неча мартадан кейин ёрдам қўлини узади. Биз эса ўзимиздан ортмаймиз. Энг беминнат кўмакчи эса барибир давлатимиз экан. Буни кейинги йилларда ижтимоий ҳимояга муҳтож, оғир аҳволдаги, ногиронлиги бор инсонларни фаол ҳаётга жалб қилиш, камбағалликдан чиқариш бўйича амалга оширилаётган ишлар мисолида кўряпмиз. Умуман, ҳар биримизнинг тақдиримиз, турмуш шароитимиз бугун давлатимиз эътиборида эканини кўрмаслик, ҳис этмасликнинг иложи йўқ.

Юқори Чирчиқ туманидаги “Жумағули” МФЙда яшовчи Гулмира Яхшибоева хонадонига киришимиз билан бунга яна бир карра амин бўлдим. Аёлнинг турмуш ўртоғи Умид ака 2-гуруҳ ногиронлиги бўлган шахс сифатида рўйхатда туради. Бир вақтлар нотўғри муолажа сабаб танасининг бир томони фалажланиб қолган. Ҳозир анча яхши ҳаракатланади, аммо оғир иш қила олмайди. Доим кунлик енгил ишларга чиқиб юрган. Бироқ даромади яхши эмас, ўша ишларни топиш ҳам муаммо бўлган. Ногиронлик нафақаси эса дори-дармонидан ортмайди. Шу боис, қаттиқ тушкунликка тушиб қолган. 2024 йили маҳалладаги ижтимоий ходим оиланинг аҳволини ўргангач, эркакка “Инсон” ижтимоий хизматлар марказида қоровул бўлиб ишлаш таклиф этилди. Шундан буён ана шу жойда ишлаб келяпти.

— Умримнинг охиригача ишсиз, қийинчиликда яшаб ўтаманми деган умидсизликка тушиб қолгандим, — дейди Умид Яхшибоев. — Маҳаллада комплекс ижтимоий хизмат кўрсатувчи ходим менга иш таклиф қилиб, умидимни қайта уйғотди. Маъқул келгани, соғлиғим кўтаргани учун бажонидил рози бўлдим. Ишга кириш нафақат ойлик маош олиш, балки масъулият ҳам экан. Оилам, яқинларим олдидаги масъулият. Энди фарзандларим мактабда “отам ишсиз”, деб бошини эгмайди. Ишга киргач, тушунчам ҳам ўзгарди. Аввалари сиқилганимдан отамга, аёлимга кўп қаттиқ гапирардим. Ҳозир жамиятга қўшилдим, янги мақсадларим пайдо бўлди. Хонадонимда чорва молларимиз бор, уларни кўпайтириб, қассоблик ҳам қилмоқчиман. Уйимизнинг олдидан дўкон очиб, озиқ-овқат маҳсулотлари сотиш ниятимиз бор. Каттагина томорқамизда сабзавот етиштирамиз, шуни ривожлантириб, дўконда сотишни ўйлаяпмиз.

Шуларни гапира туриб, Умид ака ҳаётидан нолимаслигини айтди. Шукр қилиш яхши, аммо бу амал-тақал яшашга розилик эвазига бўлмаслиги керак. Бирданига “Чунки сиз олдин ҳам нолимагансиз, табиатингиз шунақа. Бу яхши. Лекин инсонмиз, яхши яшагимиз келади. Сиз ўз ҳаётингизда берилаётган ёрдамлар, эътиборни қанчалик сезяпсиз ўзи?” деган саволни бериб юбордим. Ака ҳам кулибгина, аммо ишонч билан “Тўғри, аввал ҳам нолимаганман, шукр қилиб яшаганмиз. Лекин ниҳоятда тушкун ҳолатда бўлганман. Ижтимоий аҳволим, доимий ишим ва даромадим йўқлигидан эзилганман. Менга берилган энг катта ёрдам — эътибор сабаб ана шу тушкунликдан чиққаним бўлди. Биламан, ойлик маошим кам эканига шама қиляпсиз. Тўғри, бу ойлик билан бойиб кетмаймиз. Аммо мана шу иш сабаб ҳаётга қарашим бутунлай ўзгарди, умидим, мақсадларим катталашди. Яшашимиз ёмон эмас, бироқ янада яхшироқ яшашга ишонч пайдо бўлди. Қолганига меҳнат қилсак, эришамиз”, деб жавоб берди.

Мен камлигига шама қилганим — ойлик маошдан жамғариб, оила ўзига скутер харид қилган экан. Қолаверса, имтиёзли кредит асосида ер ҳайдайдиган мотокультиватор ҳам берилган. Аканинг ўзи бўш вақтларида ёки ўғли ана шу техника ёрдамида қўшимча даромад топади. Яқинда иситиш мавсуми учун бир марталик моддий ёрдам сифатида 1 миллион сўм пул ҳам берилганини айтишди. Оила қишнинг бир камини тўлдирганидан хурсанд.

Ҳозир бир оз нолиса керак деган ўй билан қаҳрамонимизнинг аёли — Гулмира Яхшибоева билан ҳам суҳбатлашишга ошиқдим. Аммо аёлнинг гаплари мени янада ҳайрон қолдирди: “Бу хонадонга келин бўлиб тушганимга 13 йил бўлди. Янги келинлик пайтим турмуш ўртоғимни ҳар куни ишга кузатгим келарди. Бугун ана шу орзумга етдим, шукр! Қолган ниятларимизга ҳам аста-секин етяпмиз. Фарзандларимни катта қилиб олсам, ўзим ҳам мономарказда ўқиб, ишламоқчиман”.

Узатилган қўл — давлатники!

Инсон бошига қачон, қандай қийинчилик тушишини билмайди. Аммо ана шу қийинчиликни енгиб ўтиш учун сабр-матонатнинг ўзи камлик қиладигандек. Шундай вақтларда сизга узатиладиган қўл, кичик бўлса-да, қўллаб-қувватлов борлиги одамга куч беради. Агар бу ёрдамни давлат бераётган бўлса, маҳалла ҳол-аҳвол сўраб турса, оилангиз шу юртга кераклигини ҳис қилар экансиз...

Булар менинг эмас, Юқори Чирчиқ туманидаги Тинчлик маҳалласида яшовчи Комила Мансурованинг сўзлари. Аёл билан узоқ суҳбатлашдик. Ҳақиқатан, ҳаёт кутилмаган зарбалар, имтиҳонларга тўла. Комила опа бошдан ўтказганларини айтяпти-ю, мен худди фильм кўраётгандекман. Фақат бу фильмнинг қаҳрамони ёнимда ўтирибди.

— Ўзимизга тўқ, доимий даромадга эга оила эдик. 2022 йилда кутилмаганда бошимизга оғир синов тушди, — дейди Комила опа. — Қизимиз иккинчи фарзандига туғруқ вақтида жуда оғир касалликка чалинди. Ўзи ҳам, фарзанди ҳам мия билан боғлиқ касаллик сабаб тўшакка михланиб қолди. Уни даволаб, оёққа турғазиш учун йиққанларимиз, бор-будимизни сотишга мажбур бўлдик. Шунчаликка етдикки, ейишга нон тополмай қолдик. Жуда қаттиқ тушкунликка тушдим. Аммо маҳаллага ёрдам сўраб чиқмадик, ўзлари уйма-уй юриб, ўрганишлар давомида аҳволимиздан хабар топди. Ишонсангиз, шундан буён ҳамма масалада ёнимизда туришибди. Бутун маҳалла, ижтимоий ходим, соғлиқни сақлаш ходимлари доим ёнимизда.

Қизим ва набирамни даволатишда жуда катта ёрдам беришди. Тошкентдаги шифокорлар туманимиз билан боғланган ҳолда ишлади. Қизимни вақтида шифохоналарга олиб боришимизга ҳам маҳалла сабаб. Қариндош-уруғлар доим ёнимизда туради-ку, аммо маҳалла кўмаги бошқача экан. Шифохонада ёнимда онам, укаларим турибди, лекин маҳалладан қўнғироқ қилиб, “Опа, сизга яна бирор ёрдам керак эмасми?” дейишганида, шифокорлар билан ҳоким ёки маҳалла раиси гаплашганида, катта ёрдамни ҳис қилдим.

Моддий аҳволимизни яхшилашимизда ҳам ижтимоий ходим доим ёнимизда бўлади. Турмуш ўртоғимга имтиёзли кредит асосида мотороллер берилган, шунинг орқасидан даромад топяпти. Ўзим олдиндан тикувчилик қилардим, қизим ва набирамнинг касаллиги сабаб цехда ишлолмадим. Мономарказда ўқиб, ўғил-қизларга дарс беришимни тавсия қилишди. Ҳозир тумандаги “Баркамол авлод” болалар марказида ўғил-қизларни ҳунармандлик ва қўл меҳнатига ўргатяпман. Маҳалланинг ижтимоий ходими яқинда менга бошқа иш таклиф қилди. Маҳалла томонидан 30 сотих ер ажратиляпти. У ерда йилига икки марта ҳосил олишни режалаштиряпмиз. Очиғи, қанча кўп ҳаракат қилганимиз сари маҳалла бизга шунча ёрдам беряпти.

Умуман, оиламиз ўта оғир кунларни бошдан ўтказди ва маҳалла ёрдамида қийинчиликлардан чиқиб келяпмиз. Молиявий аҳволимизни деярли ўнглаб олдик. Ҳозир ҳамманинг иши бор. Ўғлим мебель йўналишида ишлайди. Ногирон қизим ҳам тиббиёт йўналишида ўқиган, ҳозир малака ошириш курсида таҳсил оляпти, ишга жойлашмоқчи. Агар маҳалла ёрдам бермаганида, билмадим, бу муаммолардан қандай чиқардик. Баъзилар “Шу ёшингизда арзимаган ойликка ишлаб сизга нима зарур”, дейди. Лекин бу миннатдорлик ҳисси. Бор куч-ғайратим билан бизга кўрсатилган ғамхўрликка жавоб беришимиз керак. Ўқувчиларимга ҳам нафақат ҳунар, балки педагог сифатида ватанга муҳаббат ҳиссини уйғотаётганимдан ғурурланаман.

* * *

Ҳар гал ана шундай оилаларни кўрганимда, шукроналик ҳисси билан қайтишим ҳақида кўп айтаман. Тўғри, муаммо, қийинчиликлар ҳаммамизда ҳам бор. Ҳар биримиз қаердадир қоқиламиз, йиқиламиз. Аммо сабр билан қайта тура олиш ва йўлда давом этиш шукроналикнинг энг гўзал кўриниши бўлса керак.

Йиқилганида аллақачон давлатимиз қўл узатгани, ўз ҳимоясига олгани эса келажакка ишончимизни янада оширади.

Мулоҳаза

БИРДАМЛИК ҲАМИША ҒАЛАБА КЕЛТИРГАЙ

Миродил БАРАТОВ,
“Маърифат” тарғиботчилар жамияти аъзоси, юридик фанлар доктори, профессор

Мамлакатимизда истиқомат қилаётган 130 дан зиёд миллат ва элат вакиллари ўртасида тинчлик, тотувлик, ҳамжиҳатлик ва хавфсизликни таъминлаш давлатимизнинг бош вазифасига айланган. Бугун шу йўналишдаги тизимли ислоҳотлар ва бунёдкорлик ишларининг барчаси янги Ўзбекистонни барпо этишга хизмат қилмоқда.

Президентимизнинг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномасида қайд этилганидек, бундан тўққиз йил олдин иқтисодиётимиз ҳажмини 100 миллиард долларга етказиш биз учун жуда катта марра бўлиб кўринарди. Бу йил тарихимизда биринчи марта ялпи ички маҳсулотимиз 145 миллиард доллардан ошди.

Дунёда ҳар учинчи одам тўйиб тоза ичимлик сув ича олмаётган бир паллада 2025 йили юртимиздаги 188 та маҳаллага биринчи марта тоза ичимлик сув кириб борди. Шу билан яна 2 миллион 300 мингга яқин одамнинг сув таъминоти яхшиланди. 867 та “оғир” маҳалладаги 470 мингта хонадонга томорқаларни суғориш учун илк бор сув кириб борди.

Дунё бўйлаб миллионлаб одам бошпанасиз яшаётган бир вақтда юртдошларимизга 8 миллион 100 минг квадрат метрли 135 минг хонадондан иборат кўп қаватли уйлар фойдаланишга топширилди.

Яратилаётган шароитлар туфайли таълим ва спорт соҳасида қўлга киритилган ютуқлар ҳам салмоқли. Бугун жаҳон аҳли ўзбек футболи билан ҳисоблашмоқда. Халқаро фан олимпиадаларида шунчаки иштирок этиш эмас, балки совринли ўринларни эгаллаш аллақачон одатий ҳолга айланди.

Эришилган юқори натижалардан келиб чиқиб, 2026 йилда янада юксак марраларни кўзламоқдамиз. Мурожаатномада 6 та устувор йўналишдан иборат дастур эълон қилинди.

Энг муҳими, вилоят ва туман ҳокимларига самарасиз ҳамда бир-бирини такрорлайдиган штат бирликларини қисқартириб, тежалган маблағни аҳоли ўртага қўйган масалаларни ҳал қилиш учун ажратишга рухсат этилмоқда. Бу орқали туманлар бюджетида йилига 5 триллион сўмлик қўшимча манба шаклланиши кутилмоқда ва у маҳаллалар инфратузилмасини яхшилашга сарфланади.

Ушбу йилда илк бор маҳалла инфратузилмасини ривожлантириш учун 20 триллион сўм вилоятлар ихтиёрига берилмоқда. Фақат бу маблағларнинг ҳар бир сўми аҳоли учун қўшилган қиймат яратиши зарур. Шу боис, бу пул умумий тарзда қайсидир туман учун эмас, балки маҳаллада иш ўринлари очадиган, аҳолини даромадли қиладиган аниқ лойиҳаларга йўналтирилиши режалаштирилмоқда. Энди қайси маҳалла раиси, ҳоким ёрдамчиси ва маҳалла банкири лойиҳа тайёрлаб, асослаб берса, зарур маблағни олиши мумкин.

Эришилган улкан натижалар чегара эмаслигини ҳар бир инсон тушуниб, ҳис қилиб турибди. Мурожаатномада ҳам “Ўзбекистон — 2030” стратегиясини қайта кўриб чиқиш, ушбу ҳужжатни кенг жамоатчилик муҳокамасидан ўтказиш ва аҳолининг фикр-мулоҳазалари асосида такомиллаштириш зарурлиги таъкидланди.

Беш устувор йўналиш, 100 мақсад ва 451 самарадорлик кўрсаткичини қамраб олган “Ўзбекистон — 2030” стратегиясининг такомиллаштирилган лойиҳаси жойларда фаол муҳокамалар мавзусига айланди. Айниқса, стратегиядаги мактабгача таълим тизимини янги босқичга олиб чиқиш ва болаларнинг тўлиқ қамровини таъминлаш, педагог кадрлар мақомини ошириш, уларнинг билими ва малакасини халқаро стандартларга мослаштириш, аҳоли фаровонлигини таъминлаш ва ҳудудларда кундалик масалаларни ҳал этишда маҳаллани жамоатчилик ҳамда давлат органлари ўртасидаги “таянч кўприк”ка айлантириш, янги Ўзбекистон ташқи сиёсатини халқ ва давлат манфаатларидан келиб чиққан ҳолда изчил амалга ошириш каби мақсадлар кўпчиликнинг эътиборини тортмоқда.

Коррупцияга қарши курашиш бўйича 2026 йилда “фавқулодда ҳолат” эълон қилинди. Шунингдек, бу йил мамлакатимиз Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлиши кутилмоқда. Амалга оширилаётган қатъий саъй-ҳаракатлар натижасида ҳамкор мамлакатлар бу жараённи фаол қўллаб-қувватламоқда.

Тамаддунлар ва давлатлар катта тезликда рақамли дунёга, сунъий интеллект оламига кириб бормоқда. Аҳоли сони, унинг эҳтиёжлари жадал ўсмоқда. Бу ҳол, табиийки, янги қадамлар ташлаш ва аниқ режалар тузиш вазифасини кун тартибига қўймоқда.

Такомиллашаётган “Ўзбекистон — 2030” стратегиясининг асосий йўналиши халқ ва давлат идораларини ягона мақсад йўлида бирлаштириш, ислоҳотларда самарадорлик, манзиллилик ва ҳисобдорликка эришиш, пировардида халқни рози қилишдан иборат.

УШБУ МАҚОЛАНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҲАМ ЎҚИШ УЧУН QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ!

Муносабат

ЖАМИЯТ ИШОНЧ БИЛАН ЮКСАЛАДИ

Қирқ тўрт йиллик меҳнат фаолиятимнинг асосий қисми маҳаллалар билан боғлиқ. Шу йиллар давомида маҳалла тизимида не кунларни кўрмадик дейсиз... Фаолиятимизга тааллуқли бўлмаган топшириқларни бажарардик. Аҳоли мурожаат билан келса, имконсизликдан эшик беркитиб ўтирганимиз ҳам аччиқ ҳақиқат.

Нормурод ИСОҚОВ,
Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси Навоий вилояти кенгаши раиси маслаҳатчиси, вилоят кенгаши депутати

Президентимизнинг Олий Мажлис ва халқимизга йўллаган Мурожаатномасини муҳташам саройнинг ўзида тинглаб ўтирар эканман, ўша кунлар бирма-бир кўз ўнгимдан ўтди. Давлатимиз раҳбарининг 2026 йилни юртимизда “Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш йили” деб белгилаш тўғрисидаги таклифи мени ниҳоятда тўлқинлантирди.

Янги Ўзбекистондаги ислоҳотлар маҳаллани жамиятнинг чинакам таянчига айлантирди. У аҳолининг ташвиши ва муаммоларини эшитадиган, жойида ўрганиб ҳал қиладиган кучга айланди. “Маҳалла еттилиги” жорий этилиши муаммоларга юқорида эмас, қуйида ечим топишга замин ҳозирлади. Турли ижтимоий дафтарлар орқали хотин-қизлар, ёшлар, ногиронлиги борлар, шунингдек, маҳалла инфратузилмалари билан боғлиқ муаммолар ҳал этилмоқда.

Биргина мисол: Навоий вилояти бўйича сўнгги йилларда ногиронлиги бор 400 га яқин фуқаро уй-жой билан таъминланди. Бошпанали бўлган фуқароларнинг кувончи, шукронага йўғрилган миннатдорлигини сўз билан ифодалаб бўлмайди. Улар ҳаётдан рози бўлиб, эртанги кунга мустаҳкам ишонч билан яшаяпти.

Беш-олти йил илгари Навоий вилоятида бештагина меҳмонхона бор эди. Меҳмон келадиган бўлса, олдиндан буюртма бериб, жой банд қилиб қўярдик. Қишлоқ туманларини-ку, гапирмаса ҳам бўлади. Бугун вилоят маркази ва туманларда 80 га яқин катта, 100 дан зиёд меҳмон уйлари барпо этилган. Сармишсой, Нурота, Тўдакўл, Айдаркўл, Олтинсой, Лангар, Сентоб ва бошқа ҳудудларда тарихий, экотуризм, пляж ва зиёрат туризми зоналари мавжуд. Меҳмон келса, энди хижолат тортмаймиз. 2016 йилдан буён вилоятга келаётган сайёҳлар оқими салкам ўн баравар ошибди. Бу одамлар учун янги иш ўрни, оилаларга даромад манбаи демакдир.

Албатта, буларнинг барчаси маҳаллаларимиздаги ижтимоий-маънавий муҳит соғломлашишида муҳим омил бўлмоқда. Қолаверса, тизим фаолияти янада такомиллашиб бораётгани сабаб фуқароларнинг маҳаллага ишончи ошди. Жамият эса ишонч туфайли юксалади.

Давлатимиз раҳбари кейинги вақтларда юртимиз глобал масалалар муҳокама қилинадиган халқаро мулоқот майдонига айланиб бораётганига алоҳида тўхталиб ўтди. Хусусан, ўтган йили мамлакатимиз Парламентлараро Иттифоқнинг 150-юбилей ассамблеяси, ЮНЕСКО Бош конференцияси сессияси, “Марказий Осиё — Европа Иттифоқи” саммити ва халқаро Иқлим форуми каби йирик тадбирларга мезбонлик қилди. Шунингдек, Ўзбекистон, Тожикистон ва Қирғизистон етакчилари иштирокида 2025 йил март ойида биринчи марта уч мамлакат давлат чегараларининг туташ нуқтаси тўғрисида тарихий шартнома имзоланди ва Абадий дўстлик тўғрисидаги декларация қабул қилинди.

Шунингдек, 2025 йил октябрда Брюсселда Ўзбекистон ва Европа Иттифоқи ўртасида Кенгайтирилган шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битим имзоланди. Ноябрда бўлиб ўтган Марказий Осиё ва АҚШ саммити кўп томонлама ҳамда узоқ муддатли шерикликни сифат жиҳатидан мутлақо янги босқичга олиб чиқишга хизмат қилди. Токиода Марказий Осиё ва Япония етакчиларининг учрашувида таълим, тиббиёт, рақамли технологиялар, инфратузилма ва саноат соҳалари бўйича муҳим келишувларга эришилди. Санкт-Петербургда МДҲ мамлакатлари раҳбарлари билан учрашув ҳам ҳамкорликнинг янги йўналишларини белгилаб берди.

“Буларнинг барчаси халқаро алоқаларимизни мазмун жиҳатидан янги босқичга олиб чиқмоқда. Биз дунёдаги узоқ-яқин мамлакатлар билан Шарқ ва Ғарб, Шимол ва Жануб билан ҳамкорлик кўприкларини қуришда давом этамиз”, деди Президентимиз. Албатта, янги Ўзбекистоннинг нуфузи халқаро майдонда кундан кунга ортиб бораётгани бизга ғурур ва фахр бағишлайди.

Давлатимиз раҳбари Мурожаатномада барча соҳадаги ислоҳотларнинг амалий натижаларини рақамлар ва мисоллар билан келтириб ўтди. Дарҳақиқат, сўнгги йиллардаги ислоҳотлар кўлами кенгайди ва самараси ҳам ошди.

Ҳозир Касаба уюшмалари федерацияси тизимида фаолият юритяпман. Шу ўринда сўнгги йилларда ушбу тизимда ҳам жуда катта ривожланиш бўлганини таъкидлаш жоиз. Президентимиз 2025 йил октябрда касаба уюшмалари фаоллари ва фахрийлари билан учрашув ўтказди. Ўшанда давлатимиз раҳбари касаба уюшмалари ҳаракати аъзоларига юксак ҳурмати ва эзгу тилакларини билдириб, Ўзбекистон касаба уюшмаларини 120 йиллик юбилейи билан табриклаган, соҳада эришилган ютуқларни санаб ўтган эди. Бу ҳам юртимизда инсон қадрини улуғлашга қаратилган ислоҳотларнинг яна бир далили бўлди.

Янги Ўзбекистондаги ислоҳотлар барча соҳани тўла қамраб олди. Унинг кўлами қанча кенгайган бўлса, изчиллиги ҳам шунча шиддат билан давом этяпти.

Нуқтаи назар

ИЖТИМОИЙ ФАОЛЛИК АСОСИ

Бугунги глобаллашув, ахборот тезлиги ва ижтимоий ўзгаришлар шароитида жамият барқарорлиги масаласи фақат иқтисодий кўрсаткичлар ёки ҳуқуқий механизмлар билан ўлчанмайди. Энди тараққиёт шароитида инсоннинг руҳий ҳолати, психологик барқарорлиги ва ҳаётга мослашув даражаси ҳам муҳимдир. Зеро, руҳий жиҳатдан барқарор бўлмаган жамиятда ҳеч қандай ислоҳот самара бермайди.

Холбуви ОДИЛЖОНОВА,
Жиззах давлат педагогика университети хотин-қизлар психологи

Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегиясида инсон манфаатлари устувор йўналиш сифатида белгиланган. “Инсон қадри” тушунчаси давлат сиёсатининг доимий марказида. Инсон қадри эса нафақат моддий фаровонлик, балки унинг руҳий осойишталиги, психологик ҳимоялангани ва ижтимоий ишончи билан чамбарчас боғлиқ. Айниқса, ёшлар ва талабалар орасида учраётган руҳий зўриқиш ҳолатлари таълим тизимида психологик ёндашувни кучайтириш заруратини кўрсатмоқда. Бу муаммоларни фақат индивидуал маслаҳатлар билан эмас, балки давлат сиёсати даражасида тизимли ёндашув орқали ҳал этиш мумкин.

Психологик барқарор жамият деганда инсоннинг ўз ҳаётини мазмунли ва қадрланган деб ҳис қилиши, келажакка ишонч ва масъулият билан қараши, ижтимоий ва шахсий муаммоларни ҳиссий издан чиқмасдан, онгли ва конструктив тарзда ҳал эта олиши,

шунингдек, жамият тараққиётига дахлдорлик туйғуси билан фаол ҳаётий позицияни намоён этиши тушунилади. Бундай жамиятда фуқаролар ўз масъулиятини ҳис қилади, ижтимоий фаоллик кучаяди ва давлатга бўлган ишонч мустаҳкамланади. Аксинча, руҳий беқарорлик ҳукм сурган муҳитда ижтимоий низолар, радикал қарашлар ва бефарқлик кучаяди. Шу маънода, психологик барқарорлик ижтимоий хавфсизликнинг муҳим таркибий қисмидир. Бугунги кунда дунёнинг кўплаб ривожланган давлатларида психологик хизматлар фақат муаммога дуч келганлар учун эмас, балки профилактика ва ривожлантириш мақсадида ҳам фаол жорий этилмоқда. Бу эса муаммони оқибатлари билан эмас, илдизи билан бартараф этиш имконини беради.

Ўзбекистон таълим тизимида сўнгги йилларда кечаётган ислоҳотлар ҳам айнан шу йўналишга хизмат қилмоқда. Олий таълим муассасаларида психологик хизмат фаолиятини такомиллаштириш, ёшларнинг ижтимоий мослашувини қўллаб-қувватлаш, хотин-қизларнинг руҳий фаоллигини ошириш борасида муҳим қадамлар ташланмоқда. Бироқ бугун бу ишларни янада чуқурлаштириш талаб этилади. Айниқса, эмоционал интеллект, стрессга чидамлилик, иродавий сифатларни ривожлантириш масалалари таълим жараёнининг ажралмас қисмига айланиши лозим. Чунки замонавий мутахассис нафақат билимли, балки руҳий жиҳатдан етук, масъулиятли ва жамиятда ўз ўрнини топа оладиган шахс бўлиши керак. Бу эса бевосита психологик барқарорлик билан боғлиқ.

Хотин-қизлар масаласида психологик ёндашув бугунги кунда алоҳида стратегик аҳамият касб этмоқда. Чунки барқарор оила барқарор жамият таянчи, оила муҳитининг соғломлиги эса, энг аввало, аёлларнинг руҳий ҳолати, ўзига ишончи ва ижтимоий фаоллиги билан боғлиқ. Аёлнинг психологик фаровонлиги нафақат оиладаги муносабатларга, балки фарзандлар тарбиясига, ёш авлоднинг ҳаётга муносабатига ва жамиятдаги умумий ижтимоий иқлимга кучли таъсир кўрсатади. Шу нуқтаи назардан қараганда, хотин-қизлар билан ишлашда психологик қўллаб-қувватлаш механизмларини тизимли равишда кучайтириш давлат сиёсатининг муҳим ва устувор йўналишларидан бири сифатида намоён бўлмоқда. Жумладан, сўнгги йилларда олий таълим муассасаларида хотин-қизлар психологи штати жорий этилиши бу борадаги ислоҳотларнинг амалий ифодаси бўлди. Бу ташаббус юртимизда хотин-қизларнинг руҳий барқарорлиги, ижтимоий мослашуви ва фаоллигини ошириш масаласига алоҳида эътибор қаратилаётганидан далолат беради.

Мазкур ёндашув таълим муҳитида аёллар учун психологик хавфсиз макон яратиш, уларнинг муаммоларини эрта аниқлаш ва профилактик тарзда ечим топиш имконини бермоқда. Энг муҳими, бу ташаббус психологик хизматни фақат муаммога дуч келганда мурожаат қилинадиган восита сифатида эмас, балки ривожлантирувчи ва ҳимояловчи институт даражасига кўтаришга хизмат қилмоқда. Шубҳасиз, бундай тизимли эътибор жамият барқарорлигини таъминлаш йўлида ташланган муҳим ва таҳсинга лойиқ қадамдир.

АЛПЛИК ҚУВВАТИЮ МУЗАФФАР ТИЙНАТ

КАТТА ЎЗАНГА ҚЎШИЛАЁТГАН ФУТБОЛИМИЗНИНГ ТУРКИЙ ҚИЁФАСИ

Азизбек ЮСУПОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Ўзбекистон ҳудудида яшаган халқлар қадим замонлардаёқ ёшларнинг руҳий, ақлий, ахлоқий ва жисмоний маданиятига алоҳида эътибор берган. Улар фарзандларига болалик чоғларида кураш, ўқ-ёй отиш, чавандозлик сингари жанговар ўйинларни мунтазам ўргатиб келган. Юнон тарихчиси Геродот хоразмийлар билан ёнма-ён яшаган саклар қабиласидаги моҳир мерганлар хусусида бундай деб ёзади: “Саклар дунёдаги барча мерганлар орасида ўқни зое кетказмайдиган жуда уста мерганлар сифатида шуҳрат қозонган эди”.

Саклар ва хоразмликларнинг аёллари ҳам ҳарбий юришлар ва жангларда қатнашар, мардлик ва матонатда эркак жангчилардан қолишмас эди. Файласуф Климент Александрийскийнинг саклар қабиласи аёллари ҳақидаги ушбу таърифи эса бугунги ўзбек хотинқизларида шаклланган маданий кодларнинг ўқилдиз билан алоқа ўрнатганини яна бир карра исботлайди: “Сак аёллари айёрлик билан қочаётиб, от устида худди эркаклардай орқага бурилиб ўқ узар эди”.

Халқимиз бутун ҳаёти давомида эзгуликка интилган. Бу интилишлар “Алпомиш”, “Гўрўғли” каби халқ оғзаки ижоди намуналари орқали ҳам авлоддан авлодга ўтиб келган. Улар шу сабабли одамлар руҳиятининг яширин жиҳатларини ўргана бошлаган: соғлиқ ва касаллик тўғрисидаги умумий боғлиқлик, тана билан руҳнинг алоқадорлигини тадқиқ этган. Ўша даврда инсон асаб тизими ва миясининг вазифалари ҳақида номаълум бўлган жиҳатларни ўрганишга қизиқиш орта борган.

Темур саройига келган испан сайёҳи Руи Гонсалес де Клавихо эгнига енгсиз калта камзулга ўхшатиб тикилган чарм либос кийиб олган икки полвон тик туриб курашиши, бир-бирини йиқитишга астойдил ҳаракат қилиши, ниҳоят улардан бири устун чиқиб, рақибини ерга ағдаргач, анча вақтгача унинг туриб кетишига йўл қўймай босиб ётиши, агар йиқилган полвон ўрнидан туриб кетса, йиқилган ҳисобланмаслигини эсдаликларида ғоят қизиқарли баён қилган.

Бугун халқимизнинг ҳаётидан мустаҳкам ўрин олган, миллий маданий код сифатида қайта бўй кўрсатаётган жисмоний маданият ҳамда спорт ўтмишнинг турли воқеалари бўронида, душманларнинг кўплаб моддий-маданий бойликларни яксон этувчи ўзаро урушлари ва қирғинларида, меҳнаткашларнинг ажнабийлар зулмига ва маҳаллий амалдорларга қарши курашларида обдан тобланган. Ҳукмдорларнинг бири келиб, иккинчиси кетган. Халқнинг Амир Темур, Жалолиддин Мангуберди, Заҳириддин Муҳаммад Бобурга ўхшаган сара фарзандларигина ўтмиш анъаналарини давом эттириб, ҳарбий санъат ва жисмоний маданият мероси учун қайғурган.

Ўзбекистонда сўнгги тўққиз йилдан буён қайта тараққий топаётган кураш, чавандозлик, мерганлик каби спорт ўйинларининг тадрижий ривожини мазкур шахсларнинг пўртанали давридан ажратиб ўрганиб бўлмайди.

Шу боис, дастлаб улкан тананинг мутлақо бегона аъзоси сифатида қараган футбол ўйини азалдан қонимизда оққан рақобат, куч синашиш ва шараф ҳиссига осон уланиб кетди. Курашда заминнинг қувватини ҳис қилиш ҳолати, чавандозликда эса от билан бир бутун бўлиш қобилияти футболга тез мослашиш имконини берди. Тезлик, тўқнашувлар, ғалабага интилиш ва томоша учун ўйнаш руҳи биз учун ёт эмас эди. Халқ ҳали ўз табиий ижтимоий оқимида яшар, одамлар истеъдодини намоён этишдан тортинмасди.

Кейинги даврда эса илдиздан узилиш юз берди. Мустамлакачилик сиёсати ижтимоий онг оқимини ўзгартириб юборди. Фаоллик қора меҳнатга, ташаббус эҳтиёткорликка, очиқ рақобат кўрқувга алмашди. Сув келадиган ўзанимиз ёпилди. Катта дарахтнинг айби — соясининг катталигида дея қадим тарихимиз соясида қолиб кетаётган эдик.

Сўнгги йилларда эса темир қопқалар очилди. Ёшларимиз спортдаги имижини англаш, ўз ўйин фалсафасини топиш босқичига кирди.

Ўзбекистон — футболни ривожлантиришда стратегик ҳамкор

Бугунги ўзбек футболи фалсафаси натижадан кўрқмайдиган, тоза меҳнат ва туркий қувватга таянган ёшлар ҳисобига ўз маъно қатламларини мустаҳкамлаб бормоқда. Айни дамда хориж клубларида ўйнаётган ўзбек футболчиларининг умумий характери деярли бир нуқтада туташади: жисмонан бақувват, сабрли, иродали, ортиқча шикоят қилмайди, ўсишни истайди, гапларидан кўра сукути кўп нарсани ҳал қилади.

Абдуқодир Ҳусанов бу жараённинг энг ёрқин мисоли. Инглиз мухлислари ёқтиришининг сабаби унинг фақат яхши ўйинчи эканида эмас, балки майдондаги хатти-ҳаракатларининг ўзига хослигида. Унда кераксиз финтлар йўқ, ҳиссиётга камдан-кам берилади, ҳар бир ҳаракати мукаммалликка яқин: аниқ, содда ва ўз вақтида. Англия футбол маданиятида бундай футболчилар қадрланади. Боиси, у ерда “ҳалол меҳнат” тушунчаси жуда муҳим. Ҳар беш дақиқада рақиб жамоаси мухлисларига қарата кўкрагига уриб юрадиган эмас, балки охирги дақиқага қадар югурадиган футболчи ҳамма жойда ҳурмат қилинади.

Илгари миллий ўзликни англаш жараёни ташқи қаршиликка жавоб сифатида шаклланган эди. “Бизни барибир тан олишмайди” деган ҳафсаласизлик илдизларни қуритаётган миллатчилик характерини озиқлантирарди. Бугун эса миллий ўзлик ички интизомга таянмоқда. Бу — етуклик белгиси.

Бундай метин характернинг пайдо бўлишида, шубҳасиз, мамлакатимизда сўнгги тўққиз йилда қилинган салмоқли ишларнинг таъсири катта. Бу кичик даврда маҳаллий чемпионатлар тизими ислоҳ қилиниб, болалар ва ўсмирлар академиялари ташкил этилди. 2017 йилда юртимизда ФИФА ҳамда Осиё футбол конфедерацияси талабларига жавоб берадиган майдонлар сони атиги 3 та эди. Бугун уларнинг сони ўндан ошди. Ушбу соҳа ривожи учун жаҳоннинг нуфузли футбол клубларидан тренерлар, спорт тиббиёти ва фармакологияси бўйича малакали мутахассислар, спорт психологлари жалб қилинди. Бу саъй-ҳаракатлар натижа бера бошлади.

Футбол бўйича олимпия терма жамоамиз ўтган йили Париждаги олимпиадада биринчи марта иштирок этди. Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси (U 17) ақл бовар қилмас йўлни босиб ўтиб, ўз тарихида учинчи марта Осиё чемпионати финалига чиқди ва ғалаба қозонди. Ўн уч йилдан сўнг тарихий натижани такрорлаб, 2012 йилдан буён илк марта совринни боши узра баланд кўтарди.

Сўнгги тўққиз йилликдаги футболимиз, у яратаётган кайфият, чиқарилган қарорлар, умуман, футболга муносабат бўйича ўлчанса, доим асосий мезон миллий жамоанинг жаҳон чемпионати финал босқичига чиқиши бўлган. Бошқача айтганда, мамлакат футболи мазмуни ва моҳияти айнан мана шу мақсад атрофида қурилган, шу бўйича баҳолаб келинган. Демак, шу нуқтаи назардан қараганда, 2025 йилда энг муҳим воқеа рўй берди — жаҳон чемпионати йўлланмаси қўлга киритилди. Ўтган йили қўйилган пойдевор баҳордаги қийин паллаларга ҳам дош берди.

Аввалига Сречко Катанец, кейин эса керакли пайтда энг муҳим ишни бажарган Темур Кападзе ҳеч қачон ўчирилмайдиган зарварақларга ўз исмини ёзиб қўйди.

Бир йил олдин шу пайтларда Абдуқодир Ҳусановга “Манчестер Сити” қизиқаётгани ҳақидаги хабарлар чиққанида кўпчилик бу воқеа рўй беришига ишонмаганди. Аммо бу содир бўлди. 2025 йил аввалида бутун дунё ўзбекистонлик ҳимоячи ҳақида билиб олди, ижтимоий тармоқлардан Ўзбекистон миллий жамоаси, Ҳусановнинг ўйинлари ҳақида маълумотлар қидирила бошланди. Ҳусанов февралдаёқ “Челси”га қарши дебют қилди, кейин қатор ўйинларда бошланғич таркибда тушиб, жамоа учун қийин даврда ўзини кўрсатди.

2025 йилда Абдуқодир Ҳусанов жами 19 ўйинда “Манчестер Сити” либосида кўриниш берди. Англия кубогида “Лейтон Ориент” дарвозасига гол ҳам урди. Килиан Мбаппе, Винисиус, Муҳаммад Салоҳ, Сон Ҳёнг Мин, Александр Исак, Виктор Ёкереш каби номдор ҳужумчиларга қарши ҳаракат қилди. Энг муҳими, айнан 2025 йилда Ҳусанов номи энди футбол олами учун бегона эмас, унинг устунликлари, камчиликлари маълум ва доим ҳимояни кучайтириш мақсадида трансфер бозорига чиққан ТОП жамоалар учун вариант сифатида тилга олинаверади.

Футбол бир қарашда дунёнинг барча ҳудудида бир хил ўйналадигандек кўринади. Аслида, ўйин пайтида майдонда ҳар бир миллат ёки давлатнинг ўзига хос этник хусусиятлари ҳамда миллий менталитетнинг таркибий элементлари акс этиб туради. Бугун ўйинчиларимизнинг қарор қабул қилиш тезлиги, индивидуал масъулиятни бўлишишга тайёрлиги ва мураккаб вазиятларда ташаббусдан қочмаслиги миллий идентитет кодларининг футбол тилида қайта ўқила бошлаганини англатади.

Ушбу жараённинг таъсири халқаро даражада сезилаётгани ФИФА президенти Жанни Инфантинонинг яқинда ўзбекистонлик спортчиларнинг сўнгги йиллардаги тарихий ютуқлари ҳақида билдирган фикрлари орқали акс этмоқда.

— Мен Ўзбекистон ҳукумати ва футбол ассоциациясини ўз мақсадларини амалга оширишда қўллаб-қувватлай олганимдан фахрланаман, — деди ФИФА раҳбари видеомурожаатномасида. — Ўртамиздаги ҳамкорлик тобора мустаҳкамланиб, ривожланмоқда. Ўзбекистон Республикасининг “Дўстлик” ордени билан тақдирланишим мен учун катта шараф. Президент Шавкат Мирзиёев 2025 йил сентябрда БМТ Бош Ассамблеясида сўзлаган нутқида Ўзбекистон халқлар, маданиятлар ва цивилизациялар ўртасидаги мулоқотни мустаҳкамлашга интилаётганини таъкидлади. Бу ФИФА тўлиқ қўллаб-қувватлайдиган фалсафа бўлиб, Ўзбекистон биз учун футболни ривожлантиришда ишончли ва стратегик ҳамкор эканини тасдиқлайди.

Жаҳон кубоги Тошкентда

Жаҳон футболининг энг олий тимсоли бўлган олтин кубокнинг Тошкентга мунтазам олиб келиниши — ўзбек футболининг энди фақат кузатувчи эмас, балки глобал жараённинг бир қисми сифатида қабул қилина бошлаганидан далолат.

Жорий йил 27 январь куни махсус чартер рейс Тошкент халқаро аэропортига келиб қўнди. Ҳаво кемасида футбол бўйича жаҳон чемпионатининг асл олтиндан ясалган кубоги ҳамда италиялик футбол афсонаси Марко Материцци етиб келди.

Мазкур ташриф ФИФА жаҳон чемпионати кубогининг расмий саёҳати доирасида амалга оширилди. 2026 йил 3 январь куни Саудия Арабистонининг Ар-Риёд шаҳридан старт олган тур жами 75 манзилни қамраб олади. Тошкентга келишдан аввал кубок Вена, Сеул, Токио, Нячанг ва Куала-Лумпур каби ўнлаб шаҳарда бўлган. Кубокнинг халқаро саёҳати 2026 йил 11 июнидан 19 июлига қадар бўлиб ўтадиган жаҳон чемпионати бошланишигача давом этади.

— Жаҳон чемпионати кубогининг юртимизга олиб келиниши жуда катта воқеа. Чунки халқимиз 34 йил кутган орзу амалга ошди ва Ўзбекистон миллий терма жамоаси мундиалга йўлланмани қўлга киритди, — дейди ЎФА биринчи вице-президенти Равшан Эрматов. — Президентимизнинг қўллаб-қувватлови билан мамлакатимизда спорт, жумладан, футбол жадал ривожланмоқда. Академиялар, замонавий спорт иншоотлари барпо этилмоқда. Бу жараённи халқаро экспертлар ҳам эътироф этмоқда. Шунингдек, жаҳон футболи юлдузларининг юртимизга келиб, ёш футболчилар билан бирга майдонга тушаётгани ҳам ажойиб ҳолат. Ўйлайманки, келажакда Ўзбекистон миллий терма жамоаси жаҳон чемпионатида ғолиб бўлиб, кубокларни юртимизга олиб келадиган кунларни ҳам кўрамиз.

Пойтахтимиздаги “Ўзэкспомарказ” миллий кўргазмалар мажмуасида футбол бўйича жаҳон чемпионати кубогининг тантанали тақдимоти бўлиб ўтди. Унда Спорт вазирлиги, Миллий олимпия қўмитаси, Ўзбекистон футбол ассоциацияси раҳбарияти, футбол жамоатчилиги ва кўп сонли мухлислар иштирок этди.

Жаҳон чемпионати кубоги анъанага мувофиқ ҳар мундиал йили жаҳон тури доирасида кўплаб мамлакатларга олиб келинади. Жорий йилдаги тақдимот эса миллий терма жамоамизнинг жаҳон чемпионатига йўлланмани қўлга киритгани билан ҳар қачонгидан-да катта қизиқиш ва байрамона кайфиятда ўтди. Айниқса, келган меҳмонларнинг ўзбек футболи ҳақидаги илиқ гапларини эшитиш ёқимли бўлди. Марко Материцци ҳам мундиалда дўсти Каннаваро мураббийлик қилаётган Ўзбекистон терма жамоасига мухлислик қилишини айтди.

Миллий маданий коднинг ўзига хослиги — улкан ютуқ

Тарих чархпалаги айланаверади, тақдир ҳалқалари бир-бирига уйқашиб ўтаверади. Футбол каби оммага таъсир этувчи спорт турлари эса бу оқимни халқ ёдида сақлайди. Инсоннинг руҳи ва танаси баравар камолга етгани каби халқ ҳам илм ҳамда спортдаги музаффариятлар йўлидан борса, орзу-умидларининг рўёбини кўраверади.

“Ўзингники ўзгача бўлади” деган ҳикмат рост экан. Футбол ўйини миллий кўринишда бўлиши баробарида моҳиятан умуминсонийдир. Жаҳон чемпионати дейилган мезонда саноқдан қолиб кетиш — борсан-у йўқсан дегандай гап эди. Унга-ку йўлланма олинди, энди мезон жаҳоний даражага чиқишга кўчди. Айланаётган чарх ғилдирагининг кўҳна товушида навбатимиз келаётганига ишоралар бор. Демак, уйғониш фаслини хотиржам ўтказиб юбориб бўлмайди.

Футбол бўйича жаҳон чемпионатидаги бўлғуси иштирокимиз аллақачон бир миллатнинг глобал майдондаги рамзий чиқишига айланиб улгурди. Энди биз учун футбол ўйиндан кўра кенгроқ маъно касб этаётир: у тобора жамият ўзини қандай кўриши ва бошқаларга қандай кўриниш беришини белгиловчи ижтимоий кўзгуга айланиб бормоқда. Шу боис, футболдаги имиж масаласи бугун техник-тактик масалалардан кам аҳамият касб этмайди.

Хорижлик томошабин ҳам, таниқли эксперт ҳам бир жамоани эслаб қолишда таблодаги ҳисобдан кўра умумий таассуротга таянади. Шу маънода, “ёдда қолиш” тушунчасига спорт социологиясида маънавий капитал сифатида қаралади. Қувонарли жиҳати, бу капитал йиллар давомида шаклланади ва кейинги авлодларга ҳам таъсир кўрсатади. Футболчи қаерда қай тарзда гапиради, мағлубиятни қай ҳолатда қабул қилади, ғалаба онида ўзини қандай тутади — буларнинг барчаси жамоавий хулқ-атвор моделига айланади. Жамият эса бу моделни ўзининг идеал қиёфаси сифатида қабул қилади.

Шу боис, юртимизда сўнгги йилларда футболчилар билан ишлашда фақат жисмоний ва тактик тайёргарлик эмас, балки коммуникатив маданият ва ахлоққа ҳам эътибор кучаймоқда. Бу спортимизнинг институционаллашув даражаси ўсганидан дарак.

Ўзбекистонда футболнинг ривожланиши мамлакат ичидаги кенгроқ ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ўзгаришларни акс эттирувчи стратегик ислоҳотлардан далолат беради. Давлатимиз 2016 йилдан ҳозирга қадар футбол секторини институционаллаштириш, профессионаллаштириш ва глобаллаштиришга катта сармоя киритди. Мамлакатимизнинг спорт сиёсати ҳамда ФИФА каби ташкилотларнинг халқаро ҳамкорлиги натижасида қўллаб-қувватланган замонавий стадионлар, футбол академиялари ва ёшларни ривожлантириш бўйича кучли дастурлар барқарор футбол экотизимига ҳисса қўшди. Ўзбекистонлик футболчиларнинг хорижий лигаларда пайдо бўлиши истеъдодлар камол топаётганини кўрсатибгина қолмай, мамлакатнинг жаҳон спорт майдонларида обрў-эътиборини ошириш воситаси сифатида ҳам хизмат қилмоқда. Шу руҳда давом этаркамиз, келгуси йилларда ФИФА жаҳон чемпионати каби йирик турнирларга йўлланма олиш жараёни бардавом бўлади.

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-KODНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари таҳририяти” ДМ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул.

Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Қабулхона: (71) 233-56-33 Девонхона ва эълонлар: (71) 233-70-98 E-mail: info@yuz.uz Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. **Буюртма** Г-146.
32015 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. **Қоғоз бичими** А2.
Баҳоси келишилган нархда.

“ШАРҚ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Рисолат Мадиева
Мусаҳҳиҳ: Акбар Қаршиев
Дизайнер: Хуршид Абдуллаев

Манзилимиз:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

ЎзА якуни — 20:35 Топширилди — 23:20